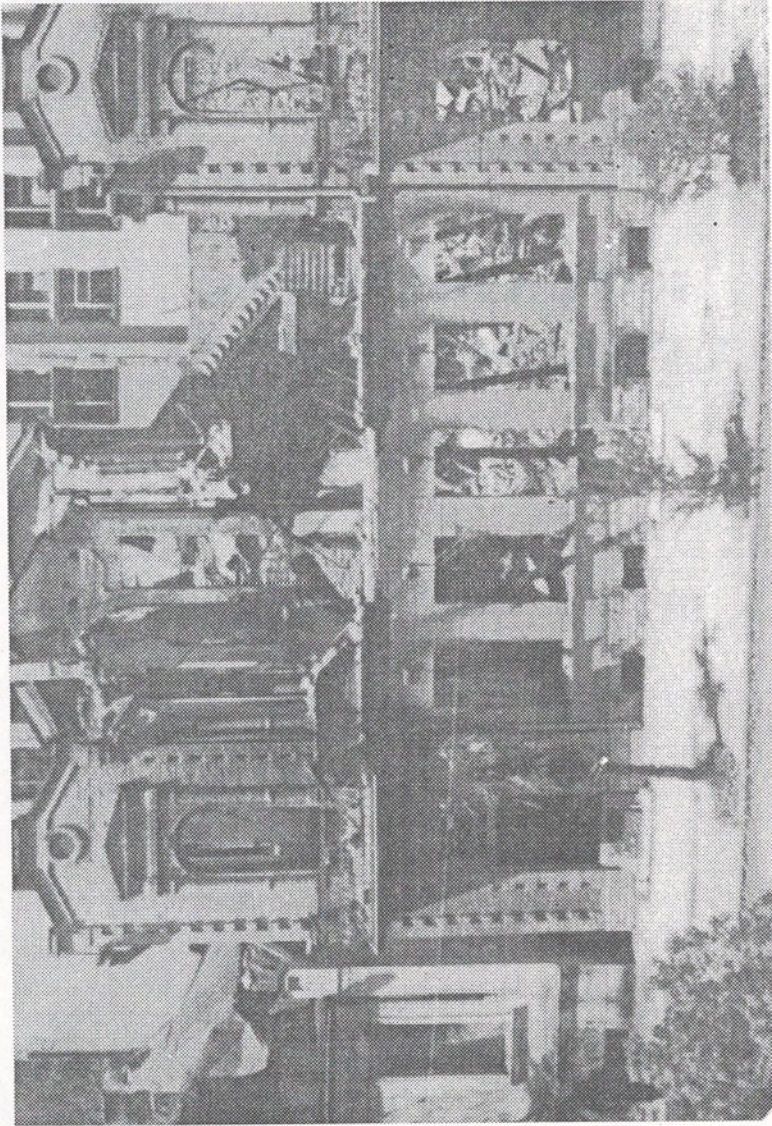

KAFKAS ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ

İSTANBUL
1998

**KAFKAS-ABHAZYA
DAYANIŞMA KOMİTESİ**

Kafkas Abhazya Kültür Derneği Yayınları
Kültür Serisi No: 03

Emir Abd. Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi
Hazırlayan: Rahmi TUNA

KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ

KAFKAS ABHAZYA KÜLTÜR DERNEĞİ

1998

Kafkas Abhazya Kültür Derneği Yayınları
Kültür Serisi No: 03

Eser Adı: **Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi**
Hazırlayan: **Rahmi TUNA**

Dizgi: Melek Koç-pha

Redak. ve Düzenleme: Murat Papşu - nart yayıncılık
Ofset Hazırlık: nart yayıncılık - (0216) 418 67 32
Baskı: Ufuk Matbaacılık
Birinci Baskı: Mart 1998

İsteme Adresi: Kafkas Abhazya Kültür Derneği, Selimiye
Kışla Cd. 18/59 Üsküdar-İSTANBUL
Tel: (0216) 342 94 64 **Fax:** (0216) 414 31 28

ÖNSÖZ

Kafkas Abhazya Kültür Derneği'nin, olağan yıllık kongresinde seçilerek göreve başladığımızda, dernek yönetimi olarak yıllık faaliyet programı hazırladık ve yazılı olarak üyelerimize gönderdik. Yönetim kurulumuzun aldığı bir kararla, kültürel içerikli faaliyetlerin kalıcı olması için yazılı belge haline getirilmesi düşünülmüş ve uygulamaya konmuştur. Bu nedenle, dernekte verilen ve verilecek olan konferansların, yazılı metin halinde dernek yönetimimize sunulması konferansçı veya panelistlerden istenmiştir. Şimdiye kadar, Abhazların ulusal şairi DIRMİT GULYA'nın hayatı kitapçık haline getirilmiş, ayrıca 8 Mart Dünya Kadınlar Günü münasebetiyle, Abhaz kadını tanıtan bir kitapçık daha hazırlanmıştır.

Dernek yönetimi olarak üçüncü kitapçığı, savaşın başladığı günden beri Abhazya'ya her türlü maddi ve manevi yardımı sağlamak üzere kurulmuş olan, halen bu görevi hiçbir yerden destek almadan, büyük özverilerle sürdürmekte olan, Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi'ne ayırdık. Amacımız, komitemizi ve faaliyetleri-

ni topluma tanıtarak, toplumumuzun komitemize karşı daha duyarlı bir hale gelmesini sağlamak, komite tarafından gerçekleştirilen faaliyetlere daha geniş bir katılım ve desteği temin etmektir. Gerekli bilgileri verdikleri için komiteye, kitapçığı yayına hazırlayan Komite Sekreteri Emel Yılal'a ve Av. Rahmi Tuna'ya teşekkür ederiz.

Kafkas Abhazya Kültür Derneği
Yönetim Kurulu Adına,

Başkan

Mahinur TUNA

İÇİNDEKİLER

• Giriş.....	9
• Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi'nin Kuruluş ve Çalışma Tüzüğü.....	11
• Komite'nin Faaliyetleri.....	23
• Kafkasya ve Abhazya Hakkında Kısa Bir Değerlendirme	36

Kafkas Abhazya Dayanışma Komitesi üyelerinden bir grup

**Kafkas Abhazya Dayanışma Komitesi üyeleri Dünya Abhaz-
Abaza Kongresi üyeleri ile birlikte**

GİRİŞ

14 Ağustos 1992 tarihinde Gürcistan Ulusal Muhafız Ordusu birlikleri, açıklanan nedenlere göre, asayişi ve demiryolunun güvenliğini sağlamak üzere, fakat aslında Abhazya'yı işgal etmek amacıyla askeri bir hareketle Abhazya topraklarına saldırı başlatmışlardır. Bu saldırı, ilk günlerde Sohum kentinin ele geçirilmesine kadar genişlemiştir. Bunun üzerine, gerek Kuzey Kafkasya'da, gerekse Kafkas kökenlilerin yaşadığı diğer ülkelerde, Abhazya'ya ve Abhazya'da yaşayan halklara yardım amacıyla faaliyetler başlamıştır.

Bu tarihlerde, Türkiye'de yasal olarak faaliyet göstermekte olan, kırktan fazla Kafkas kültür derneğinin temsilcileri, İstanbul'da toplanarak, Abhazya'ya nasıl yardım edebileceklerini uzun uzadıya tartışmışlar, sonuçta, yapılacak faaliyetlerin organizasyonunu sağlamak üzere bir komitenin kurulmasına karar vermişlerdir.

Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi, yapılan bu toplantıda alınan kararla, 23 Ağustos 1992 tarihinde kurulmuştur.

Komite, ilk önce Atay Ceyişakar'ın başkanlığında oluşturulmuş, bir yıla yakın bir süre bu şekilde görevine devam etmiştir. Daha sonra Atay Ceyişakar'ın komite başkanlığından ayrılması üzerine, Dr. Cemalettin Ümit komite başkanlığına seçilmiştir.

Kafkas Abhazya Dayanışma Komitesi Başkanı Dr. Cemalettin Ümit ve Komite üyelerinden Erdeşan Kobaş, Dünya Çerkes Birliği eski başkanı hukukçu Yuri Kalmukov ile birlikte

KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ ÇALIŞMA TÜZÜĞÜ

BİRİNCİ KISIM

Kuruluş:

Madde 1: 14 Ağustos 1992'de Gürcistan Ulusal Muhafız Ordusu birliklerinin askeri bir harekatla Abhazya'yı işgal etmeye başlaması üzerine, 23.08.1992 tarihinde, Türkiye'de faaliyet gösteren kırkiki Kafkas kültür derneğinin temsilcileri İstanbul'da toplanarak KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ adıyla bir komitenin kurulmasına karar vermişlerdir. Bu karar doğrultusunda aynı gün KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ kurulmuştur.

(Not: Bu tüzükte Merkez Komitesi olarak adı geçen Komite KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ olarak anlaşılmalıdır)

Komite'nin Merkezi:

Madde 2: Komite'nin merkezi İstanbul'dadır.

Komite'nin Kuruluş Amaçları:

Madde 3: KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ aşağıda sıralanan amaçları gerçekleştirmek üzere kurulmuştur.

a) Genelde bütün Kafkasya'ya, ancak savaş devam ettiği sürece öncelikle Abhazya'ya insani, ilaç ve ekonomik yardımda bulunmak.

b) Türkiye ve dünya kamuoyu nezdinde Abhazya ve Kuzey Kafkasya halkları yararına, politik ve diplomatik girişimlerde bulunarak, mümkün olduğu kadar destek ve yardım sağlamak.

c) Abhazya sorununu ve Abhazya'da verilen özgürlük mücadelesini, genelde tüm Kafkasya'da yaşanan olayları Türkiye'ye ve dünya kamuoyuna her türlü araçtan faydalanılarak duyurmak; dünya kamuoyunun ilgisini çekmek.

d) Abhazya ve tüm Kafkasya'da cereyan eden olaylar hakkında gerekli bilgi ve haberleri sağlıklı kaynaklardan alarak, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara yazılı ve sözlü olarak ulaştırmak.

e) Türkiye'den ve dünyanın diğer ülkelerinden Abhazya ve Kafkasya'ya yapılacak yardımlarda, derneklerin, kişilerin kurum ve kuruluşların yapacakları çalışmalarda birlikteliği ve koordinasyonu sağlamak.

f) Kafkasya ve Abhazya ile, diasporadaki kişi ve kuruluşların iletişimini sağlıklı bir şekilde sağlamak.

g) Abhazya ve Kafkasya'yı tanıtıcı, her türlü etkinliğin yapılmasını sağlamak ve çalışmaları yapanlara yardımcı olmak.

Komitenin Politik İlkeleri:

Madde 4: Komite üçüncü maddede sıralanan amaçları gerçekleştirirken şu politik tavırları benimser:

a) Komite, Abhazya'ya ve diğer Kafkasya cumhuriyetlerine bir siyasi modeli özellikle empoze etmeye çalışmaz. Ancak onlarla kuracağı sağlıklı diyaloglarla benimsedikleri siyasi ve ekonomik modellere fikri ve hukuki destek temin eder.

b) Komite, bu desteği yaparken özellikle bilimsellik, çağdaşlık, objektiflik ilkelerinden ayrılmaz. Kişisel düşünce ve talepleri komitenin fikri olarak ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara yazılı veya sözlü olarak bildirmez.

c) Türkiye'deki dernek, parti, kişi, kurum ve kuruluşlara karşı tarafsız davranır.

d) Komite, yapacağı çalışmalarda düşünce ayrılıklarına itibar etmeden, en geniş katılımı sağlamayı ilke olarak benimser.

e) Türkiye'nin bütünlüğüne, birlik ve beraberliğine hanel getirecek faaliyetlerde bulunmaz, bulunanları desteklemez.

f) Abhazya ve Kafkasya ile ilgili sorunları kamuoyuna aktarırken objektiflik ve olabilirlik ilkelerinden hareket eder.

İKİNCİ KISIM

Komitenin Seçimi ve Üye Sayısı:

Madde 5: Komite üyeleri, Türkiye'de faaliyet gösteren Kafkas dernekleri ve kriz komiteleri temsilcilerinin katılımıyla, her yılın Mayıs ayının ilk pazar günü yapılan genel kurulda seçilir. Bu genel kurulda, dernek ve kriz komiteleri aşağıdaki şekilde temsil edilir: Üye sayısı elliyi aşmayan dernekler bir üye, elliyi aşan dernekler her elli üyeye bir temsilci düşecek şekilde delege tespit ederek gönderirler. Dernek bulunan yerlerdeki kriz komiteleri de aynı sayıda delege gönderirler. Ancak, dernek olmayan yerlerdeki kriz komiteleri birer delege ile temsil edilirler.

Seçimler açık oylamayla yapılır. Her delegenin bir oy kullanma hakkı vardır. Seçim sonuçları oyçokluğu ile belirlenir. Genel kurulda delege olmayanlar oy kullanamaz. Her delege, delege olduğunu gösteren belgeyi divana vermek zorundadır. Ayrıca, genel kurulda vekaleten oy kullanılamaz.

Komite sayısal olarak sınırlı değildir. İhtiyaçları en iyi şekilde karşılayacak sayıda ve şekilde kurulur. Ancak bu sayı dokuz kişiden az olamaz.

Komite, üye sayısının dokuz kişinin altına düşmesi halinde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak üye sayısını tamamlar. (Ancak, genel kuruldan yetki alınarak, genel kurula gitmeden de eksik üyelerin komite tarafından tamamlanması öngörülmüştür.)

Komitenin Görevleri:

Madde 6: Komite bu tüzükle belirlenen amaçları gerçekleştirici faaliyetleri yapmayı görev edinir. Ayrıca komite, özellikle Abhazya ile ve Kafkasya'nın geneli ile ilgili yapılacak çalışmaları koordine eder. Doğru politikaların oluşturulmasına yardımcı olur. Teşkil edeceği alt çalışma grupları ile faaliyetlerin daha geniş tabana yayılmasına yardımcı olur. Ayrıca alt çalışma gruplarının çalışmalarını kontrol ederek birlikteliği sağlar. Yapılacak tüm yardımların eksiksiz olarak ilgili yerlere ulaşmasını sağlar.

Komitenin Organları ve Görevleri:

Madde 7:

1- Organları;

- A) Komite Başkanı
- B) Komite Başkan Yardımcısı
- C) Komite Genel Koordinatörü
- D) Komite İcra Kurulu
- E) Çalışma Grup Başkanlıkları
- F) Üye
- G) Sekreteryä

2- Görevleri;

Başkanın Görevleri:

Komite'nin başı sıfatıyla toplantılara başkanlık eder. Komite'yi yurt içinde ve dışında temsil eder. Komite

üyelerinin ve çalışma gruplarının yaptıkları çalışmaları izler ve kontrol eder.

Komite Başkan Yardımcısının Görevleri:

Başkan olmadığı zamanlarda başkanın görevlerini yerine getirir.

Komite Genel Koordinatörünün Görevleri:

Komite genel koordinatörü, KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ'nin bütün birimleri arasında çalışma birliğini sağlar.

Keza Merkez Kriz Komitesi ile diğer komite ve dernekler arasında birlikteliği sağlar. Yapılacak çalışmaların ön hazırlıklarını raporlar halinde icra kuruluna, toplanmışsa komiteye sunar. Sekreteryanın çalışmalarına nezaret eder. Gerekirse komitenin basın sözcülüğünü yapar. Yapılacak faaliyetlerin programları sekreterya kanalı ile hazırlayarak icra kuruluna sunar. Yapılacak tüm ziyaretlerin şekil ve esaslarını tesbit ederek komiteye sunar.

Komite İcra Kurulu'nun Yapısı ve Görevleri:

Komite İcra Kurulu, alt çalışma grup başkanları veya uygun görülecek üyeler ile başkan veya başkan yardımcısı veya genel koordinatörün iştiraki ile oluşur. Beş kişiden ibarettir.

Bütün komite üyelerinin toplanamadığı zamanlarda komitenin görevlerini yerine getirir. Komite adına karar alabilir ve uygulayabilir.

Çalışma Grupları ve Görevleri:

A) Gruplar;

- Ekonomi ve İnsani Yardım Grup Başkanlığı.

- Basın-Enformasyon ve Tanıtım Grup Başkanlığı.
- Politik Diplomatik ve Hukuki İlişkiler Grup Başkanlığı.

Bu grup başkanlıkları kendi çalışma alanlarını ve yapacakları faaliyetleri yazılı olarak hazırlamak suretiyle komiteye sunarlar. Bu esaslar dahilinde görevlerini ifa ederler.

B) Görevleri;

Gruplar görevlerini ve çalışma şekillerini kendileri belirleyerek rapor halinde komiteye sunarlar.

Sekreterya:

Madde 8: Komiteye bağlı profesyonel elemanlardan oluşur. Çalışma esasları bir talimatname ile belirlenir. Komite başkanlığına bağlı olarak ve komite koordinatörünün nezaretinde çalışır. Komite sekreteri komite toplantılarına katılır, ancak sekreteryanın oy hakkı yoktur.

Komitenin Çalışma Esasları:

Madde 9: Komite 15 günde bir toplanarak gündemindeki maddeleri görüşür ve karara bağlar. Kararlar oy çokluğuyla alınır. Oyların eşit olması halinde başkanın oyu lehine karar alınmış olur. Komite toplanmadığı zamanlarda komitenin görevini icra kurulu yerine getirir.

Madde 10: Gerek komitenin, gerekse icra kurulunun

bütün çalışmalarında yazılı usul uygulanır. Alınan kararlar bir karar defterine tarih ve numara sırasıyla kaydedilir. Diğer tüm yazışma evrakları ve sair vesikalar için de, evrakın veya vesikanın niteliğine göre kayıt ve yazılı esas uygulanır. Bütün birimlerin çalışmalarında, sorumluluk, dikkat ve ilkelere bağlılık esastır. Hiçbir birim bu esaslara aykırı olarak çalışma yapamaz. Açıklamalarda bulunamaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Bölge Kriz Komiteleri:

Madde 11: Türkiye'de faaliyet gösteren Kafkas kültür dernekleri, kendi faaliyet çevrelerinde, Merkez Kriz Komitesi'nin bu tüzükle belirlenen amaçlarının gerçekleştirilmesinde Merkez Kriz Komitesi'ne yardımcı olmak ve onunla birlikte çalışmalar yapmak üzere bölge kriz komitelerini oluştururlar. Dernek bulunmayan veya derneğin kriz komitesi oluşturamadığı yerlerde, Merkez Kriz Komitesi'nin önergesiyle Bölge Kriz Komitesi oluşturulur. Bölge kriz komiteleri, dernek üyelerinden oluşturulabileceği gibi üye olmayanlardan da teşkil edilebilir.

Madde 12: Kriz komitelerinin oluşturulamadığı yerlerde dernekler faaliyetlerini bu tüzükteki esaslar dahilinde kriz komitesi gibi yürütürler.

Madde 13: Bölge kriz komiteleri, bölgenin nüfus yoğunluğuna ve bölgenin gösterdiği ihtiyaç göz önünde bulundurularak yeterli sayıda oluşturulur.

Madde 14: Bölge kriz komiteleri dernekler ve Merkez Komitesi bu tüzükte öngörülen amaçları gerçekleştirmek için aşağıda belirlenen ilkeler dahilinde çalışır.

- a) Bütçe birliği
- b) Program birliği
- c) Faaliyet birliği
- d) Temsil birliği
- e) Politika birliği

Madde 15: Komitenin kurulmasına neden olan savaş hali ortadan kalkıncaya ve komitenin varlığı sona erinceye kadar, komiteyi ilgilendiren konularda Türkiye genelinde temsil yetkisi KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ'ne aittir.

Madde 16: Bölge kriz komiteleri ve dernekler ile Merkez Kriz Komitesi arasındaki her türlü haberleşme ve iletişim yazılı olarak yapılır.

Madde 17: Merkez Kriz Komitesi ile bölge kriz komiteleri ve dernekler arasındaki koordinasyonu genel koordinatör sağlar.

Madde 18: 17. maddede belirtilen koordinasyon

çerçevesinde, bölge kriz komiteleri ve komite görevi üstlenen dernekler, komiteleri ile ilgili aylık faaliyetlerini Merkez Kriz Komitesi'ne yazılı olarak, her ayın en geç yirmi yedisine kadar bildirirler. Merkez Komitesi de bölgelerden gelen bu bilgilerle diğer enformasyon verilerini, birlikte değerlendirir. Genel bir rapor halinde bölgelere aylık bültenlerle bildirir. Merkez Komitesi bu amaçla aylık bir haber bülteni çıkartır.

Madde 19: Yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve yeni genel politikaların gözden geçirilmesi için bütün bölge kriz komiteleri, dernekler ve Merkez Kriz Komitesi iki ayda bir olmak üzere merkez komitesinin kararlaştıracığı yerde toplanır. İhtiyaç duyulması halinde bu toplantı daha erkene alınabileceği gibi Merkez Komitesi tarafından ertelenebilir.

Madde 20: Bu tüzükte yer almayan konularda Merkez Komitesi'nin alacağı kararlar, diğer bölge kriz komitelerini ve dernekleri bağlar.

Komitenin, bugüne kadar geçen süre içerisinde tüzüğünde ve kadrosundaki şahıslarda değişiklikler olmuştur. Komitede görev almış olan birçok kişi, çeşitli nedenlerle ayrılmışlardır. Beş yıldan beri Komitede her türlü maddi ve manevi sorumluluğunu taşıyarak aktif olarak çalışan komite üyeleri şunlardır;

BAŞKAN

Dr. Cemalettin ÜMİT

BAŞKAN YARDIMCISI

İrfan ARGUN

HUKUK DANIŞMANI

Av. Rahmi TUNA

İCRA KURULU

Gündüz YILDIRIMGEÇ, Yurdaer ERŞAN,

Erdeşan KOBAS

ANKARA TEMSİLCİSİ

Bediz TAMTEKİN

KOMİTE SEKRETERİ

Emel YILAL

**Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi Başkanı
Dr. Cemalettin Ümit**

KOMİTENİN FAALİYETLERİ

Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi, kurulduğu günden beri Abhazya'ya yönelik olarak çok ciddi çalışmalar da bulunmuştur. Bu çalışmalar, belki de yeteri kadar kamuoyumuza duyurulamamıştır. Hatta kamuoyumuzun belirli kesitlerinde zaman zaman, komitenin yaptığı işler konusunda eleştiriler gelmiştir. Ne var ki tamamiyle gönüllü bir kuruluş olan bu komite, saygınlıkla anılacak kadar Abhazya için iyi ve faydalı faaliyetleri gerçekleştirmiştir.

Yapılan çalışma ve faaliyetlerin ayrıntılı olarak anlatılması, böyle bir kitapçığın hacmine sığmaz. Bu başlı başına bir çalışmayı gerektirir. Bu düşünceden hareket ederek, gerçekleştirilen başlıca faaliyetlerin başlıklarını vermekle yetineceğiz.

1. Savaş Sırasındaki Faaliyetler:

Komite kurulduğu sırada Abhazya'da sıcak savaş devam etmekteydi. Bu nedenle Komite'nin karşılaştığı ilk sorunlar, savaşın ve akan kanın durdurulması, Abhazya'ya olanaklar ölçüsünde insani yardım, ilaç yardımı ve diğer yardımların yapılabilmesi ile ilgiliydi. Savaşın durdurulması için Türkiye kamuoyunda ciddi bir duyarlılığın oluşturulması gerekiyordu. Bunları sağlamak üzere Komite acil bir şekilde faaliyete geçerek:

a) Ülkemiz genelinde yardım kampanyası başlatmış, toplanan her türlü yardımın Abhazya'ya ulaşmasını temin etmiştir.

b) 3 Eylül 1992 tarihinde, Moskova'da yapılan ateşkes görüşmelerine Başkan Atay Ceyişakar ile Av. Rahmi Tuna'yı gözlemci olarak göndermiştir. Bu gözlemci heyeti, Moskova'da, Kafkasyalı liderler ve parlamenterler aracılığıyla, çok ciddi görüşmelerde bulunarak, Rusya Parlamentosu'nda, Gürcistan'ın Abhazya'yı işgal etmesini kınayan ve bir gözlemci heyeti gönderilmesini sağlayan kararların alınmasında etkinlik göstermişlerdir.

c) Yurt düzeyinde gerekli duyarlılığın sağlanması amacıyla mitinglerin yapılmasını (İstanbul-Adapazarı mitingleri gibi) organize etmiştir.

d) Başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere, devlet

yetkilileri ile sürekli temas kurarak, yazılı ve sözlü biçimde Abhazya sorununu iletmiştir.

e) Büyük Millet Meclisi'nde Kafkasya ve Abhazya konulu görüşmenin yapılmasını sağlamıştır.

f) Basınla kurulan sürekli diyaloglarla Abhazya sorununun gündemde kalması ve doğru bir şekilde anlaşılmasına yardımcı olmuştur.

g) Abhazya Cumhuriyeti ile iletişimi sağlamak üzere bir mobil telefon alınarak tahsis edilmiştir.

Bu dönemde Komite tarafından gerçekleştirilen etkinliklerde, Türkiye'de faaliyet gösteren Kafkas derneklerinin çok duyarlı olduklarını ve birliktelik ruhuyla çalıştıklarını özellikle belirtmek gerekir.

2. Savaştan Sonraki Faaliyetler:

Bu dönemde, bilindiği üzere, Abhazya sorunu barış görüşmeleri sürecine girmiş ve diplomasi masasına yatırılmıştır. Dolayısıyla Abhazya dışında gerçekleştirilecek faaliyetler de daha çok Abhazya sorununun hukuki ve siyasi boyutuyla, tarihi ve kültürel niteliği ile tanıtılabilmesine yönelmiştir. Bu bağlamda Komite:

a) Abhazya sorunuyla ilgili, geniş kapsamlı bilgi ve belgeleri toplamak suretiyle, şimdiye kadar mevcut olmayan bir arşiv oluşturmuştur.

b) Abhazya yöneticilerinin politik taleplerini ve düşüncelerini, değerlendirmelerini yazılı metin haline getirerek Türkiye ve dünya kamuoyunun dikkatine sun-

mayı amaçlamış ve bu konuda yoğun bir çalışma yürütmüştür.

c) Sayısı yüzleri bulan yazılarla sorunun boyutlarını Türkiye Cumhuriyeti'nin her kademedeki yöneticilerine, parlamenterlerine, dış politikayı oluşturan birimlerine ulaştırmıştır.

d) Yüz yüze ve heyetler halinde yapılan görüşmelerle, Abhazya sorununu Türkiye Cumhuriyeti yetkililerine ulaştırdığı gibi, önemli yabancı devlet temsilcilerine de ayrıntılı bir şekilde konunun anlatılması sağlanmıştır. Buna örnek olarak İngiltere'nin Tiflis Büyükelçisi ile yapılan görüşme, ABD'nin BDT devletleri nezdindeki büyükelçileri ve Tiflis Büyükelçisi ile yapılan görüşmeyi verebiliriz.

e) Bunların yanında, Abhazya'daki sorunun çözümüne ilgili düşünceler, Gürcistan Devlet Başkanı E. Şevardnadze'nin Türkiye'yi ziyareti sırasında kendisiyle başbaşa görüşülerek anlatılmıştır. Ayrıca, Gürcistan'dan gelen basın heyetiyle Ankara'da toplantı yapılarak tartışılmış ve Türkiye'deki kamuoyumuzun düşünceleri, Gürcistan kamuoyuna bu yolla ulaştırılmıştır.

f) Çeşitli zamanlarda Türkiye basınında konuya duyarlılık gösteren muhabirlerin Abhazya'ya gitmelerine yardımcı olunarak, oradaki olayların kamuoyuna güncelliğini kaybetmeden yansıtılması sağlanmıştır.

g) Komite olarak yurdun çeşitli illerinde düzenlenen toplantılarla Abhazya sorunu, açık oturum veya konferans şeklinde kamuoyuna tanıtılmıştır. Ayrıca, 4-5 defa

basın toplantısı yapılarak, tüm masrafları Komite tarafından karşılanmak suretiyle, konunun basın tarafından tartışılmasına ve basına doğru olarak açıklanmasına çalışılmıştır.

h) Özellikle, parlamentoda görev yapan hemşerilerimize ve ilgi duyan parlamenterlere Komite olarak ziyaretler yapılmış, kendilerine konu hakkında ayrıntılı yazılı belgeler ve dosyalar verilmiştir.

ı) Konunun ele alındığı dünya kamuoyu platformlarında, Abhazya sorununun doğru anlaşılması ve adil bir barışın kurulabilmesi için ciddi ve önemli belgeler sunulmuş, bilgilendirmeler yapılmıştır. Özellikle, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'ne bu konuda yoğun bilgi iletilmiştir. Konuyla ilgili olarak, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'ne üye olan Türk parlamenterleriyle grup halinde görüşmeler yapılarak kendilerine ayrıntılı dosyalar verilmiştir.

j) Bu çalışmaların yanında, konuyla ilgili olarak çeşitli kurum ve kuruluşlarca (UNPO, BM, AGİT) hazırlanan raporlar ve değerlendirmeler Türkçe'ye çevrilmiş, gerekli görülen yerlere de açıklayıcı ve aydınlatıcı bilgi ve belgeler gönderilmiştir.

k) Yapılan bütün bu çalışmaların yanında, sürekli olarak Abhazya ve Abhazya Devlet Başkanı ile temas halinde bulunularak, Abhazya'nın dünyaya ve Türkiye'ye iletmek istediği sorunların belgelenerek duyurulması, ayrıca Abhazya'dan gelen her kademedeki yöneticilerin ve sivil halkın karşılaştığı problemlerin çözümü, keza

Türkiye'den Abhazya'ya gidenlerin problemlerinin çözümünü gibi günlük işler sürekli olarak komiteye intikal ettirilmiş, komite tarafından da çözümlenmeye çalışılmıştır.

3. Devam Eden Faaliyetler:

a) Savaşta Yetim Kalmış Çocuklara Yardım:

Bu yardım, Komite Sekreteri Emel Yılal tarafından organize edilmektedir. Türkiye'de yaşayan aileler, kendilerine Abhazya'da yaşayan kimsesiz bir çocuğu manevi evlat edinerek, yılda bir kez, dolar olarak belirlenen bir miktarı aşağıdaki hesap numarasına yatırarak yardımcı olmaktadır.

İstanbul Türk Ticaret Bankası Bahariye Şubesi

Tülay Bir-Resmiye Hacali

Hesap No: 301-7294

Tespit edilen yıllık miktar 130 Amerikan Doları'dır.

b) Katı bir ambargo altında bulunan Abhazya için, Komite tarafından Türkiye geneline yönelik aynı ve nakti olmak üzere bir yardım kampanyası başlatılmıştır. Kampanya için İçişleri Bakanlığı'ndan gerekli izin alınmış olup, izin belgesi aşağıdadır.

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı: B.05.1.EGM.0.12.02.08.2860/98-ANKARA

Konu:Yardım Toplama .../02/1998

26.02.98

048289

İSTANBUL VALİLİĞİNE

İLGİ: a) 29.07.1988 tarih ve D/212-4-175243 sayılı genelgemiz.

b) Başbakanlığın 04.04.1995 tarih ve

B.0.20.PPG.0.12.383 -4443 sayılı genelgesi.

c) 12.02.1998 tarih ve

B.05.1.EGM.4.34.00.12.08.98/013340 sayılı yazınız.

İliniz Kadıköy İlçesi Caferağa Mahallesi Sakızgülü Sokak No.21/3 adresinde faaliyet gösteren "KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ" tarafından Abhazya'ya yardım amacıyla, Cemalettin ÜMİT, Erdeşan KOBAS, Erol KILIÇ ve Berrin ÜNGÖR'den oluşan sorumlu kurul tarafından Türkiye genelinde nakdi ve aynı yardım toplanması hususundaki ilgi (c) yazınız ve ekleri incelenmiştir.

Sözkonusu sorumlu kurula; yukarıda belirtilen amacını gerçekleştirmek için, 24.02.1998 tarihinden itibaren Türkiye genelinde Bir (1) yıl süreyle, İstanbul Akbank Mercan Şubesinde açılan A00/0010475/01-2 nolu hesaba toplanmak üzere nakdi yardım, bastırılacak özel mak-

buzlarla da aynı yardım toplanması için, 2860 Sayılı Yardım Toplama Kanunu'nun 7 ve 10 uncu maddeleri gereğince Bakanlığımızca izin verilmiş olup, yardım toplanması uygun görülen şahıslar adına düzenlenen kimlik belgeleri ek'te gönderilmiştir.

Yardım toplama faaliyeti sonunda; ilgi (a) genelgemize göre denetiminin ve gereğinin yapılmasını, Başbakanlığın ilgi (b) genelgesi gereğince, aynı yardımların Türkiye Kızılay Derneğine devredilmesini, açılan banka hesap numarasında toplanan paranın ise bloke edilerek, Bakanlığımızca verilecek talimat doğrultusunda ilgili yere devrinin sağlanmasını ve neticeden bilgi verilmesini arz ve rica ederim.

imza

Hasan PAKİR

Vali

Bakan a.

Müsteşar Yardımcısı

EKİ: 4 Adet Kimlik Belgesi

DAĞITIM :

Gereği :

Bilgi :

İstanbul Valiliğine

Devlet Bakanlığına

(Sn. Ahad ANDİCAN) (Ek Konmadı)

Türkiye Kızılay Der. Gnl. Bşk.lığına
(Ek Konmadı)

"Emniyet Müdürlüğüne 27.2.1998

Vali Y. (imza)"

c) Abhazya'da Kurban Kesme Faaliyetleri:

Geçen bayramlarda da yapıldığı üzere, kurban kesmekle yükümlü hemşerilerimizin bu dini vecibelerini Abhazya'da yerine getirebilmeleri için (vekaletle kurban kesmek suretiyle) bir çalışma yapılmaktadır. Bu çalışma, Komite ve Sakarya Kafkas Kültür Derneği ile işbirliği içinde yürütülmekte olup, organizasyonla yükümlü olan Sakarya Kafkas Kültür Derneği'dir. Bununla ilgili bilgi aşağıdadır.

Kafkasya ile yaptığımız görüşmeler neticesinde, kurban ücreti olarak 110 Amerikan Doları veya 200 Alman Markı tesbit edilmiştir.

Mecdi CENGİZ- Akbank Uzun Çarşı Şubesi- Adapazarı

Dolar Hesabı: BU6-19501-6

Mark " : BU6-19502-4

Haberleşme : Mecdi CENCİZ

Adres : Dr. Nuri Bayar Cd. Ak-İş Merk. K:2 No:202

ADAPAZARI

Tel: 0264.274 66 13 - 278 43 59 Fax: 277 63 43

Cep: 0.532.246 46 63

Yapılmakta olan her üç çalışma için hemşerilerimizin gerekli duyarlılığı göstererek ilgilenmelerini beklemekteyiz.

4- Komitenin Finansman Sorunu:

Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi, kurulduğundan beri yukarıda ana başlıklar halinde sıraladığımız faaliyetleri gerçekleştirebilmek için, ayrıca Komite'nin hizmet verdiği dairenin, personelin, Abhazya'dan gelmiş olan ve beş yıldır burada hizmet veren özel temsilcinin maaş ve diğer giderlerini, yazışma ve her türlü kırtasiye giderlerinin karşılanması için ciddi boyutlarda maddi gelire ihtiyaç duymaktadır. Bunların dışında, her türlü seyahat masraflarının, Abhazya'dan gelenlerin konaklama ve diğer masraflarının karşılanabilmesi için de yine önemli derecede maddi imkana muhtaçtır. Bütün bu giderler için toplam bir rakam vermek gerekirse, Komite'nin ihtiyaç duyduğu aylık finansman miktarı 300 milyon Türk Lirası civarında olmaktadır.

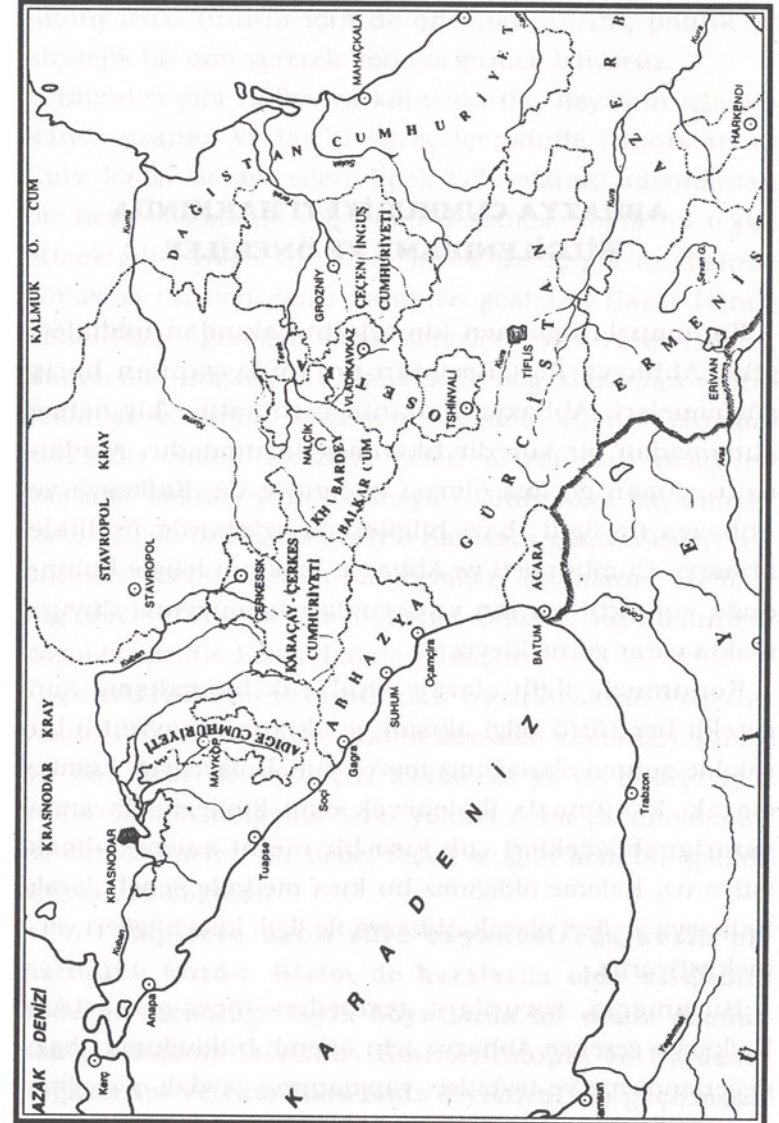
Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi'nin kuruluş dönemlerinde ve sıcak savaşın devam ettiği süre boyunca, gerek derneklerimiz, gerek hemşerilerimiz, konuya duyarlılıkla yaklaşarak imkanları nisbetinde aynı ve nakti yardımda bulunmuşlardır. Yapılan bu yardımların tamamı Abhazya'ya ulaştırılmıştır. Ne var ki sıcak savaş dönemi sona erdikten sonra Komite'ye ciddi manada bir yardımın yapıldığı söylenemez; hatta yapılmamış denebilir. Komite, yukarıda saydığımız faaliyetler için, gerekli

finansmanı kendi arasında, ayrıca çok sınırlı sayıda ulaşabildiği birkaç kişiden aldığı destekle sağlamıştır. Finansman konusunda başta Sayın İrfan ARGUN olmak üzere, halen görev yapan Komite üyelerinin faaliyetleri ve fedakarlıkları takdire şayandır. Ayrıca, Temsilci'nin konut giderlerinin ödenmesi Sn. Bülent Özbelli tarafından organize edilmektedir. Finansmana katılan sınırlı sayıdaki hemşerimizin bu davranışları da örnek teşkil etmektedir.

Hepimizi ilgilendiren bir sorun olması nedeniyle, hemşerilerimizin bu konuda duyarlı olmalarını ve Komite'ye her konuda destek vermelerini istemek Komite'nin de bir hakkıdır.

Değerli okuyucular, Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi'ni ana başlıklar halinde, çok özet bir şekilde tanıtmaya çalıştık. Bu konuda ayrıntılı çalışma yapmak isteyenler için Komite arşivinde yeterli belge ve bilgi birikimi vardır. Biz daha fazla ayrıntısına girmeden konuyu burada noktalıyoruz. Ancak, şimdiye kadar Komite adına yazılmış olan yüzlerce yazıdan okuyucuya faydalı olur ve bir fikir verir düşüncesiyle iki yazı örneği de eklemek istiyoruz. Takdir okuyucunuzdur.

Not: Bu bilgiler ve yazılar, Abhaz Derneği'nin isteği üzerine, Emel YILAL ve Av. Rahmi TUNA tarafından basıma hazırlanarak Dernek Başkanı'na iletilmiştir.

ABHAZYA CUMHURİYETİ HAKKINDA BİLGİLENDİRME VE ÖNERİLER

Konumuzla ilgilenen kimselerin yakından bildikleri gibi, Abhazya ile Gürcistan arasında yapılan barış görüşmeleri, Abhazya halkının menfaatine bir netice alınamadan bir süredir tıkanmış durumdadır. Aradan uzun zaman geçmiş olması nedeniyle de, Kafkasya ve Abhazya ile ilgili bazı bilgileri hatırlatarak, özellikle Abhazya Cumhuriyeti ve Abhazya halkının içinde bulunduğu subjektif şartları ve sorunları kamuoyuna duyurmakta yarar görmekteyiz.

Konumuzla ilgili olarak yapılacak bir çalışma için gerekli her türlü bilgi akışını ve aktarımını ayrıntılı bir şekilde sunma olanağımız mevcuttur. Dolayısıyla, Komite olarak, konumuzla ilgilenecek olan kişilerin ilk anda yararlanabilecekleri çok kısa bir metni kaleme almak istiyoruz. Kaleme aldığımız bu kısa metinde genel olarak Kafkasya ve özel olarak Abhazya ile ilgili kısa bilgileri vermek istiyoruz.

Bu amaçla, sorunlara geçmeden önce, gerek tüm Kafkasya gerekse Abhazya için önemli bulduğumuz bazı değerlendirmeler ve tesbitleri yapmamızın faydalı olacağına

inanıyoruz. Bunun için de öncelikle tarihi, politik ve stratejik bir özet vererek konuya girmek istiyoruz.

Bilindiği gibi Kafkasya karayolu ile Asya'nın içlerine kadar uzanan ve tarihi süreç içerisinde Hindistan ve Çin'e kadar devam eden, (İpek Yolu olarak) adlandırılan bir ticari ulaşım güzergahının başlangıç noktasını teşkil etmektedir. Diğer taraftan, gerek bir iç göl niteliğinde olmasına rağmen deniz karakteri gösteren Hazar Denizi kanalıyla ve gerekse sıcak denizlere inen Azak Denizi, Karadeniz, Boğaziçi ve Çanakkale boğazlarından müteşekkil su yolunun, kuzeyden başlama orijinini oluşturmaktadır. Sıcak denizlere giden su yolunun kuzeyden başlama noktası yine Kafkasya coğrafyasına dayanmaktadır. Bu iki özelliği nedeniyle Kafkasya günümüzden çok öncesine kadar uzanan bir geçmişte, Batıların, özellikle İngiltere ve Fransa'nın dikkatini çekmiş, Rusya'nın ise doğal bir politik hedefi haline gelmiştir.

Çarlık Hükümeti tarafından hazırlatılarak Pogodin vasıtasıyla Çar II. Aleksandr'a sunulan rapordan alınan şu paragraf, Rusya için Kafkasya'ya ve dolayısıyla yukarıda bahsettiğimiz deniz yoluna daha yakın olmanın ne derece önemli bir hedef teşkil ettiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

".... İngiltere uzun süre okyanuslarda kesin bir üstünlük kurdu. Bizim de karalarda elde ettiğimiz eşdeğer üstünlüğe layık boyutlarda bir deniz gücüne sahip olmamız lazımdır. Konstantinopol ve Dardanel boğazlarını ve tüm Karadeniz kıyılarını ele geçirmem-

iz bir zorunluluktur. Bu deniz tümüyle donanma filolarımızın büyük bir manevra alanı olmalıdır".

Sıcak denizlere inme politikası Çarlık Rusya'sı için ne kadar önemli ise, Hindistan ticaret yollarının emniyet ve muhafazası için Çarlık Rusyası'nın bu deniz politikasını engellemek de İngiltere ve Fransa için o derece önem arz etmiştir. Bu nedenledir ki 1800'lü yıllarda İngiltere tarafından oluşturulan Romanya, Bulgaristan, Kafkasya ve Afganistan hattı bir güvenlik kuşağı olarak muhafaza edilmek istenmiş, Çarlık donanmasının bu hattı geçmemesi için her türlü politik ve askeri gayretler gösterilmiştir.

Diğer taraftan 1475 yıllarından itibaren Kırım'ın Osmanlı İmparatorluğu'nun nüfuz bölgesine girmesi sonucunda, Osmanlı İmparatorluğu ile Çarlık idaresi arasında, Kırım'ın Rusya tarafından ilhak edilmesiyle tarihi bir rekabet başlamıştır. Osmanlı Devleti'nin bu bölgeye yönelik siyasetinin oluşmasına tesir eden faktörlerin başında, Orta Asya içlerine kadar uzanan bir Osmanlı-Türk birliğini tesis etmek, batılı devletlerle zaman zaman yapmış olduğu işbirliği nedeniyle, onların talepleri istikametinde Çarlık donanmasının sıcak denizlere inmelerine engel olmak, İmparatorluğun sınırlarını doğuya doğru genişletmek, doğunun insan ve doğal zenginlik kaynaklarından yararlanmak, keza batıda oluşabilecek zaafa karşı doğu sınırında sağlam ve emniyetli noktalara ulaşmak ve nihayet İslam dininin doğuya doğru yayılmasında etkin olmak gibi gayeler

gelmektedir. Çarlık idaresinin ise kendi politik amaç ve hedeflerinin yanında, Osmanlı İmparatorluğu'nun bu politikalarına engel olmak ve gerçekleştirilmesini imkansız kılmak gibi hedefleri de sözkonusu idi. Bu nedenlerle iki imparatorluk arasında, Güney ile Kuzey Kafkasya ve Kırım'ı kapsayan tarihi bir rekabet başlamıştır. Bu rekabetin menşei ve ilk başlatıcısı olan taraf hakkında değişik tarihi görüşler söz konusudur. Nitekim, Türk tarihçisi Mükrümin Halil İnanc'ın konuyu inceleyen ve "Belleten" dergisinde yayınlanan bir makalesinde, rekabeti ilk başlatanın Osmanlı İmparatorluğu olabileceği ihtimalini gündeme getirmektedir. Diğer taraftan, gerek Transkafkasya ve gerekse Kuzey Kafkasya'da yaşamakta olan halkların çoğunluğunun İslam dinini kabul edişleriyle, Kafkasya coğrafyası farklı iki dinin karşı karşıya geldiği bir saha olmuştur. Bütün bu sebeplerin sonucunda Çarlık idaresi Kafkasya'yı askeri olarak ele geçirmeyi politik bir hedef haline getirmiş, bu hedefin gerçekleşmesi için de her türlü askeri tedbire başvurmuştur.

Transkafkasya'da mevcut olan devletlerden Gürcistan, dördüncü yüzyıldan itibaren Hristiyanlığı kabul etmiş olmakla, sınır komşusu Müslüman Osmanlı İmparatorluğu ve İran tarafından sık sık askeri ve siyasi yönden sıkıştırılınca, kendisini bu devletlerden korumak amacıyla Çarlık Rusya'sının himayesini talep etmiştir (1685 Gürcü Kralı Taymuraz). 1774 tarihinde imzalanan Kaynarca Antlaşması hükümlerine göre, Osmanlı

İmparatorluğu ve Rusya Gürcistan'ın bağımsızlığını tanımışlardır. Ancak İran tarafından tekrar saldırıya uğrayınca, 25.01.1784 tarihinde Çariçe Katerina Gürcistan Krallığı'nı koruması altına aldığını dünyaya deklare etmiştir. Daha sonraları, 1801 tarihinde yine Gürcistan'ı koruma amaç ve sloganı ile Çarlık askeri birlikleri Gürcistan'ı fiilen işgal etmek suretiyle Çarlık egemenliği altına almışlardır. Burada bir önemli tarihi olguya değinmek zarureti vardır. Çarlık ordularının Gürcistan ve Abhazya bölgelerini işgal etmeleri karşısında Gürcistan tarafında herhangi bir direniş görülmemesine karşılık, Abhazya bölgesi ve Abhazya halkı bu ilhakı kabul etmeyerek Çarlık ordusuna karşı diğer Kuzey Kafkasya halkları ile birlikte mücadelesine devam etmiştir. Çarlık Rusyası'nın önce Kazan ve Astrahan'ı işgal etmesi, daha sonra 1560'lı yıllarda Sunja Kalesi'ni inşa etmesi ve bunu müteakip Kafkasya'nın güneyine inmeyi kolaylaştıracak olan Terekale ve Vladikafkas'tan geçerek Tiflis'e ulaşan askeri yolu açması, (Daryal ve Derbent geçitleri gibi) kuzey ve güneyi birbirine bağlayan önemli geçitleri ele geçirmesi, Rusya'nın Kafkasya'ya askeri yönden hakim olması ve Osmanlı İmparatorluğu ile karadan sınırdaş haline gelmesi gibi bir sonucu doğurmuştur. Bu durum da askeri ve stratejik bakımından Osmanlı İmparatorluğu'na karşı Çarlık Rusyası'na üstünlük sağlamıştır.

Bu tarihi perspektifler altında Kafkasya'ya jeopolitik görüşle baktığımızda, büyük devletlerin, özellikle önce Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya'nın, daha sonra da

İngiltere ve Fransa gibi devrin emperyalist ülkelerinin menfaatlerinin kesiştiği bir alan olmuştur. Kafkasya bu özellikleri nedeni ile birçok büyük savaşın yapılmasına sebebiyet vermiş ve savaş alanı haline gelmiştir. Ancak bu savaşlar sonucunda savaşan taraflar arasında yapılan anlaşmalarda Kafkasya'nın yerli halkları hiçbir şekilde temsil edilmemiş ve onların istek ve iradelerine itibar edilmemiştir. Savaşan taraflar Kafkasya halkının dışında sürekli olarak Kafkasya'yı birbirlerine pazarlık konusu yaparak alıp vermişlerdir. İşte bunun kesin örneklerinden birisini 1853-56 Kırım savaşı ve savaş sonunda imzalanan Paris Anlaşması teşkil etmektedir. Kafkasya, bu anlaşma ile Çarlık Rusyası'nın egemenliğine tamamiyle terk edilmiştir. Bu anlaşmanın imzalanması sırasında Kafkas halklarının kaderleriyle ilgili teklifin yapılması Osmanlı delegasyonundan talep edilmiş olmasına karşılık delegasyonun, "bizim Kafkasya diye bir problemimiz yoktur" şeklinde verdiği yanıt Kafkaslılar için acı bir gerçek olarak tarihe geçmiştir. Nitekim bir İngiliz diplomatının "Kafkasya'yı kaybettik, şimdi kurtarılacak Kafkaslılar kalmıştır" sözü de bu acı gerçeğin tarihi bir dramatik ifadesidir.

Kafkasya'nın jeopolitik konumunun günümüzdeki önemine gelince: Tarihi olarak ileri sürülmüş olan birçok sebebin bugün ortadan kalktığı bir gerçektir. Ancak, onların yerine bugün çok daha önemli başka faktörler Kafkasya'nın jeopolitik ve ekonomik önemini ön plana çıkartmaktadır. Nitekim bunların başında Hazar petrol-

leri, Çeçenistan petroleri, Kazak petrollerinin ve Hazar petrollerinin taşıma güzergahlarının her halükarda Kafkasya'dan geçmesi, Kafkasya'yı ciddi anlamda ön plana çıkartmakta ve yine büyük devletlerin çıkarlarının kesiştiği bir odak noktası haline getirmektedir. Ayrıca Bağımsız Devletler Topluluğu'nun ve Rusya Federasyonu'nun pazar potansiyeli düşünüldüğünde bu pazarın başlangıç noktasında bulunan Kafkasya'nın jeopolitik ve ekonomik önemi bu coğrafi alandan geçmek zorunda olan demiryolu, karayolu ve su yolları gibi hertürlü ulaşım güzergahları ile karşımıza çıkmaktadır. Bunun içindir ki Kafkasya, kuzeyi ve güneyi ile tarihte olduğu kadar günümüzde de jeopolitik açıdan çok önemli ve menfaatler çatışmasının odak bölgesi olma özelliğini muhafaza etmektedir.

Yukarıda kısaca değindiğimiz gibi Kafkasya, tarihi konumuyla ve günümüzde birçok menfaatleri bünyesinde bulundurmasıyla daima emperyalist ve büyük devletlerin ilgi ve iştahlarını kabartmış, bu nedenle de birçok savaşlara sebep olmuştur. Kafkasya coğrafyasında cereyan eden savaşların çok önemli birkaç sonucuna temas etmek durumundayız:

1. Kuzey Kafkasya'da yoğunlaşan ve önemli derecede Güney Kafkasya'daki halkları da içine alan sürgün olayı: Özellikle 1856 Paris Antlaşması ile Çarlık egemenliğine terk edilen Kafkasya'da Çarlık idaresi, tamamen katliama ve soykırıma dayalı büyük bir askeri hareket başlatmış,

bu hareket 6 Eylül 1859'da Şamil'in esir alınmasıyla devam etmiş ve nihayet Temmuz 1864'te Çar Naibi Grandük Mişel'in Kafkas halklarına yaptığı çağrı ile fiilen sona ermiştir. Kaybedilen bu savaşın hemen sonrasında, en tarafsız kaynakların belirlemelerine göre, 1,5 milyonu aşan Kafkasyalı, toprağından koparılıp zorunlu olarak sürgüne gönderilmiştir. Bu zorunlu göç sonucunda, özellikle Batı Kafkasya'da yerli halkın % 80-90'a varan kısmı vatanından ayrılmak zorunda kaldığı için, boş kalan topraklara Kafkasya halkıyla ve Kafkasya toprağıyla ilgisi olmayan daha kuzeyli halklar getirilerek yerleştirilmiştir.

2. Bu savaşların Kafkasya için diğer bir önemli sonucu sürgünler ve zorunlu göçlerle çeşitli ülkelere dağılmış olan bu insanların anavatanlarına geri dönüş hakları, yapılan antlaşmalarla kısıtlama yoluna gidilmiştir. Bu konuda Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Arşivi ve Topkapı Arşivi'nde Osmanlılar ile Çarlık Rusyası arasında yapılan yazışmalarla, İngiltere'nin teşviki ve tahririne ve muvafakatına dair belgeler mevcuttur.

3. Nüfus potansiyelini önemli ölçüde yitiren ve direniş gücünü tamamen kaybeden Kafkasya'nın, yeniden bir uluslaşma sürecine girebilmesi ve devletleşme olgusunu yaşatabilmesi imkansız veya çok zor hale gelmiştir. Bunların dışında Kafkasya'da cereyan eden savaşlar açısından bir noktayı daha vurgulamak mümkündür. O da Kafkasyalıları aktif olarak savaşta kullanan büyük

emperyalist devletler (Osmanlı İmparatorluğu, İngiltere ve Fransa) Kafkasyalıların haklı taleplerine gelince tamamen ikiyüzlü bir politika izleyerek onları yalnız bırakmışlardır.

Kafkasya'nın genel olarak, tarihine ve jeopolitik konumuna kısaca değindikten sonra, gerek Kuzey Kafkasya'da gerekse Güney Kafkasya'da (özellikle bizim açımızdan Abhazya ve Güney Osetya'da) ki krizler hakkında kısaca genel bilgi vermek istiyoruz.

Öncelikle şunu doğru olarak tesbit etmekte zaruret vardır. Kuzey Kafkasya ve Transkafkasya olmak üzere Kafkas Dağları'nın kuzey ve güneyinde mevcut olan sorunlar nelerdir? Kimlerle kimler arasında sorun vardır? Mevcut olan bu sorunların sebep ve şekli nedir? Bu sorunun tüm zeminlerde açık olarak ortaya konması ve tarafsız olarak irdelenmesi gerektiğine inanıyoruz. Nitekim günümüzde özellikle küreselleşme sorununun yine büyük devletler tarafından sıkça ortaya atıldığı bir sırada gerek insan haklarında görülen gelişmeler ve gerekse küçük milliyetlerin kimlik taleplerinde meydana gelen pozitif gelişme ve değişimler dünyanın birçok yerinde egemen devletle bu devletin içinde kimlik arayışında bulunan azınlık halklar arasında siyasi krizlerin doğmasına neden olmaktadır. Buna özellikle Avrupa'da birkaç örnek vermeyi faydalı buluyoruz. İtalya'da Umberto Bossi, 2000 yılından önce "bağımsız bir Padanya" kurma sözünü verdiği gibi Belçika'da Valon'larla Flamanlar arasındaki uzlaşmalı federasyon pamuk ipliğine bağlı. Manş Denizi'nin öbür yakasında

İskoçya adım adım özerkliğe yaklaşıırken, İsviçre'de Almanca ve Fransızca konuşan bölgelerin arasında gerilim sürekli artmaktadır. Korsikalılar henüz silahı bırakacak gibi gözüküyorlar. Basklar ve keza İrlandalılar da aynı şekilde. "International Courier" dergisi son sayısında yaşlı Avrupa'yı ele alarak, yerleşmiş ve demokratik sistemlerde filizlenen ayrılıkçı hareketleri, geniş bir şekilde incelemiştir. Ayrılıkçı hareketleri başlıca iki temel nedene daydırılarak, adım adım tek Avrupa ha-yaline doğru ilerlerken ellerindeki toprakların parçalanmasıyla karşı karşıya kalan Avrupa ülkelerinin 2000'li yıllarda karşılaşacağı siyasi bölünmeleri dile getirdi. Bu incelemelerden iki önemli sonuç çıkmaktadır. Bu sonuçlar Avrupa'daki hareketleri izah ettiği gibi Kafkasya'da mevcut olan krizlerin anlaşılmasında da bir takım ipuçlarını vermektedir. Sonuçlardan birisi, gelişen uluslararası hukuk, insan hakları ve kimlik belirleme taleplerinden kaynaklanan bağımsızlık istekleri. Diğer bir sonuç da fakir ve ezilen halkların kendilerini yöneten veya kendi iradelerine rağmen yönetme hakkını zorla ellerinde tutmak isteyen zengin ve çoğunluktaki devletlere karşı direnme hareketi.

Bu kısa genel açıklamadan sonra Kafkasya'daki kriz bölgelerini ve krizleri şu şekilde sıralayabiliriz: Güney Kafkasya'da Azerbaycan ile Ermenistan arasında uzun bir savaşa neden olan Karabağ sorunu. Keza Azerbeycan ile Dağıstan arasında, henüz patlak vermemiş olmasına rağmen gergin bir durum arzeden Lezgi sorunu. Yine

Güney Kafkasya'da Gürcistan ile savaşıarak bağımsızlığını *de facto* olarak elde eden Abhazya ile Gürcistan arasındaki sorun ve Gürcistan ile Güney Osetya, Acaristan ve de Gürcistan'da yaşayan ve toplam sayıları 400 bin civarında olan Azeriler ile olan sorunlar. Kuzeye doğru ilerledikçe 2 yıldan beri dünya kamuoyunun ibret ve nefretle izlemekte olduğu bir savaşın cereyan ettiği Çeçenistan'ın Rusya Federasyonu ile arasındaki sorun. Keza Çeçen-İnguş Cumhuriyeti ile Kuzey Osetya arasındaki topraktan doğan sorunlar. Daha kuzeybatıya inilince Kabardey-Balkar Cumhuriyeti'nde Balkarlar'la Kabardeyler arasında mevcut olan ihtilaflar. Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti'nde Türk asıllı Karaçaylar ile diğer unsurlar arasında mevcut olan gerginlikler. Yine Adıgey Cumhuriyeti'nde Kazaklar ile Adıgeler arasında mevcut sorunlar ve nihayet Karadeniz kıyısındaki Şapsığ Çerkeslerinin özerk yönetimlerini yeniden elde etmek için verdiği mücadeleden kaynaklanan huzursuzluk. Bunlar Kafkasya için sayılabilecek sorunlar ve kriz bölgeleridir. Bunların dışında Kırım'da da coğrafi anlamda Kafkasya ile olan yakınlığı nedeniyle kriz bölgesi olarak saymak mümkündür.

Ortaya koyduğumuz sorunların diğer bir boyutu da mevcut olan bu sorunların nedenleri ve şekilleridir: Önce Kuzey Kafkasya'yı ele almak istiyoruz. Kuzey Kafkasya'daki cumhuriyetler arasında ve cumhuriyetlerdeki halklar arasında mevcut olan sorunların başlıca nedenlerini kısaca şöyle özetlemek mümkün:

a) Tarihten kaynaklanan ve her fırsatta ortaya çıkan bağımsızlık istekleri.

b) Çarlık idaresinin uyguladığı sürgün ve kolonyalist politikanın SSCB döneminde de başka adlar ve başka sloganlarla sürdürülmesi (2. Dünya Savaşı'nda Kafkas halklarından bazılarının Sibiry'a ve Orta Asya'ya sürgünü), bunun sonucu olarak Kuzey Kafkasya'da kurulmuş olan cumhuriyet ve özerk bölgelerin demokratik bir şekilde yerel halkların eğilimleri, istekleri ve özelliklerine önem verilmeden tamamiyle merkezden alınan kararlarla kurulmuş olması.

c) Sözü geçen yönetim birimlerinde sınırların tespitinde birbirinden farklı etnik ve kültürel kimlik taşıyan halkların kasıtlı olarak toprak taleplerinin birbirine karışacak ve girecek şekilde tesbit edilerek sürekli bir kavga ve gerilim ortamının sağlanması.

d) Özellikle, Müslüman halkların dini kimliklerinin inkar edilmesi veya inançlarını yok edici uygulamalar.

e) Bunların yanında hukuki olarak şeklen var olmalarına rağmen, yönetimdeki yetki bakımından hiçbir etkinliğe sahip olmayan, güdümlü yerel yönetimlerin oluşturulması.

f) Yerel yönetimlerin, yörenin sağladığı ekonomik menfaatlerden çok az bir şekilde yararlandırılması. Bütün bunların yanında kimlik ifadelerine hiçbir şekilde yer vermeyecek biçimde doğal ve yasal bir asimilasyonun uygulanması. Ayrıca, polis devletinde görülen bir baskı ve antidemokratik idarelerin ve idarecilerin oluşturulması

biçiminde özetlenebilir. Bu sebeplerin SSCB dağıldıktan sonra da ortadan kalktığına dair geçerli kanıtlar ciddi mahiyette halen çok az bulunmaktadır. Nitekim federasyon anayasası imzalandıktan sonra, bu anayasa ile federe cumhuriyet haline gelen bir Kafkasya cumhuriyetinde yerel yönetimin Moskova'dan emir ve talimat almadıkça bir otel müdürünü değiştirebilme yetkisi mevcut değildir. Bu örnek halen uygulanan federasyon sisteminin devletler hukuku anlamında algıladığımız ve bildiğimiz bir federasyon olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

Kuzey Kafkasya'da federasyon anayasasını kabul ederek sözleşme imzalamayan Çeçenler, Lenin anayasasında öngörülen ve diğer cumhuriyetlerce uygulanan "ulusların kaderini belirleme hakkı"na dayanarak bağımsızlık ilan etmesi üzerine başlayan savaş halen devam etmektedir. Bu konuda dünya kamuoyu yeteri kadar bilgi sahibi olduğundan eklenecek fazla bir şey yoktur.

Biz komite olarak, fazla ayrıntısına girmeden yukarıdaki genel değerlendirmelerin ışığı altında ve son olaylarla ilgili olarak Abhazya konusunu sunmak istiyoruz.

1. Abhaz halkı bugün yaşamakta olduğu ülkede tarihi olarak tesbit edilmiş yerli bir halktır. Tabii güneydoğudaki Gürcüler için de, kendi bölgelerine şamil olmak üzere bu tesbiti yapmak mümkündür.

2. En eski tarihi kaynaklardan itibaren, yazılı belgeler Abhaz halkının bu coğrafi bölgede yönetim kurduğunu, dönemin hukuki özelliklerini taşıyan devlet biçimlerini oluşturduğunu açık bir şekilde kaydetmektedir.

3. Yine tarihin belirli dönemlerinde Gürcü halkı ile Abhaz halkının ortak yönetimler kurduğunu tarih belirtmektedir. Ancak tarihin hiçbir devrinde Abhazya'da Gürcülerin egemen olduğu bir devlet kurulmamıştır.

4. Abhazya'nın 1897-1970 tarihleri arasında nüfus ve demografik yapısına baktığımız zaman aşağıdaki tablo karşımıza çıkmaktadır. (UNPO'nun Abhazya raporu).

ABHAZYA'DA NÜFUS DEĞİŞİMİ 1897-1970 DÖNEMİ NÜFUS DEĞİŞİMİ

	1897	1926	1939	1959	1970
Abhazlar	58.697	55.918	56.147	61.197	77.276
Kartveller	25.875	67.494	91.067	158.221	199.395
Ruslar	5.135	20.456	60.201	86.715	92.889

ABHAZYA'DA NÜFUS DAĞILIMI

	1979	Yüzde	1989	Yüzde
Toplam Nüfus	486.082	100.0	525.061	100.0
Abhazlar	83.097	17.1	93.267	17.8
Kartveller	213.322	43.9	239.872	45.7
Ermeniler	73.350	15.1	76.541	14.6
Ruslar	79.730	16.4	74.913	14.2
Rumlar	13.642	2.8	14.664	2.8

5. Gürcü halkı yukarıda ifade ettiğimiz gibi 4. asırdan itibaren Hristiyanlığı benimsemiş, 1801'den itibaren de fiilen Çarlık Rusya'sının egemenliğine ve koruyuculuğuna girmiştir. Bu itibarla Gürcistan'ın tarihte yüzü ve istikameti sürekli olarak Rusya'ya dönük olmuştur. Abhazlar da ise durum farklı bir gelişim göstermektedir. Abhazya 1801 yılındaki Çarlık ordularının işgaline karşı, etnik ve kültürel olarak aynı kökten geldiği sabit olan Kuzey Kafkasya'daki halklarla birlikte Çarlık idaresine karşı bağımsızlık mücadelesi vermiştir. Hatta bu dönemde Abhazya'nın, bir takım askeri ve ailevi ilişkiler nedeniyle ve halkının da önemli bir bölümünün Müslüman olması sebebiyle Osmanlı tarafına meyilli bir politika izlediği görülmektedir. Nitekim 1864 ve 1878 sürgünlerinde Abhazya nüfusunun çok büyük bir bölümü Osmanlı topraklarına sürülmüşlerdir.

6. Abhazya halkı, Kuzey Kafkasyalılarla birlikte hareket ederek 1918'de kurulan Dağlı Halklar Cumhuriyeti'ne fiilen katılmıştır. Daha sonra SSCB'nin oluşmasını müteakip, Abhaz halkı 26.03.1921 tarihinde Gürcistan ile eşit haklara sahip bir cumhuriyet olarak birliğe katılmak istediğini bir deklarasyon, ile ilan etti. 28.03.1921 tarihinde bu deklarasyon Kafkasya Bürosu tarafından alınan bir kararla onaylandı. Aynı karar 31.03.1921 tarihinde Lenin'e telgraf ile bildirildi. Ancak Abhazya halkı tarafından çekilmiş olan bu telgraf Lenin tarafından olumlu veya olumsuz bir şekilde

cevaplandırılmadığı gibi, devrimin ikinci adamı olan Stalin'in baskıları sonucu KPMK Kafkasya Bürosu tarafından alınan bir kararla Abhazya halkının eşit cumhuriyet olma önerisi reddedilerek Gürcistan ile özel bir federasyon sözleşmesi yapılması ve Abhazya ile Gürcistan'ın ortak bir yönetim kurması karar altına alındı. Burada bir iki noktayı vurgulamak zorundayız. Gürcistan Devrim Konseyi 21.05.1921 tarihinde Abhazya Cumhuriyeti tarafından ilan edilen deklarasyonu kabul ettiğini bir beyanname ile açıkladı (AB.A.S.S.R. Hükümet Arşivi Vakıf Font 38 iş 74 sayfa 176). Ayrıca Abhaz liderliği bu siyasi gelişmeyi kabul etmedi ve nitekim 1925'te kendi özerk anayasasını hazırlayarak özel parlamentosunu kurdu ve bayrak sahibi oldu. Ancak, 1926-27 yıllarında yapılan ve iki tarafın heyetlerinin katılımıyla yeni bir anayasa hazırlandı. Bu anayasa 1927 yılında Gürcistan parlamentosunda oylanarak kabul edildi. Kabul edilen bu anayasanın 2 ve 3. maddelerine göre Gürcü-Abhaz federasyonu anayasal olarak kabul edilmekte idi. Fakat 1931 tarihinde bu anayasa da Stalin'in girişimleriyle uygulamadan kaldırılarak Abhazya'nın statüsü düşürüldü ve özerk bir cumhuriyet haline getirildi.

7. Bu siyasi statü mücadelesi çeşitli şekiller almak suretiyle ve değişik statülerle Sovyetler Birliği'nin dağılmasına kadar devam etti. Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Gürcistan Cumhuriyeti 1922 Anayasasına

döndüğünü ve üniter bir devlet olduğunu dünya kamuoyuna ilan etti ve BM'ye katıldı. 1922 Gürcistan Anayasası'nda Abhazya bir süje olarak yer almadığından Gürcistan'ın bu son kararıyla boşlukta bırakıldı. Bunun üzerine Abhazya'da 23 Temmuz 1992'de bağımsızlığını ilan ederek karşılıklı durumlarını müzakere etmek üzere 12 Ağustos 1992 tarihini tesbit edip Gürcistan Cumhuriyeti'ne müracaat etti. Aldığı yanıt bildiğiniz gibi parlamentosuyla anayasal bir konumu olan ve özerk olarak siyasi ve hukuki varlığını sürdüren Abhazya'nın 14 Ağustos 1992 tarihinde bir gece yarısı başkent Sohum'a kadar Gürcü kuvvetlerince işgal edilmesi oldu.

İşte Gürcistan ile Abhazya arasında mevcut olan krizin kısaca tarihi, siyasi ve hukuki sebepleri böyle olmuş ve bu şekilde kriz ortaya çıkmıştır. Halen taraflar arasında bir barış görüşmeleri sürmekte ise de, çözülmesi acil olan sorunlar yoğunlaşarak bekletilmektedir. Bunların başında *de facto* olarak mevcut olan Abhazya Cumhuriyeti'nin ekonomik abluka altına alınmış olması, her türlü enerji ve ulaşım, iletişim hatlarının kesilmiş olması, dış dünyadan hiçbir şekilde yardım alamaması, seyahat özgürlüğünün tamamen yok edilmesi gibi sorunlar sayılabilir.

Böylece Güney Kafkasya ve Kuzey Kafkasya'da da mevcut olan krizlerin neler olduğunu ve sebeplerini kısaca özetlemiş bulunuyoruz. Bu bunalımların tüm Kafkasya için çözülmesinde bizim ortaya koyabileceğimiz görüşleri mümkün olduğu kadar kısaltarak sunmak istiyoruz.

Öncelikle, kolayca tahmin edilebileceği gibi aslında, sorunların çözümleri büyük çapta sorunu doğuran olayların içeriğinde saklı bulunmaktadır. Özellikle sorunları çözmeye birinci unsur olan ilgili devletlerin (Rusya ve Gürcistan'ın) yönetim olarak samimi ve özverili bir şekilde ve gerçekten mevcut sorunları hak ve adalet ilkeleriyle çözmek istemeleri ve bu istemlerini ikna edici bir şekilde karşı tarafa iletmeleri gerektiğine inanıyoruz.

Diğer önemli bir husus, gerek Rusya'nın gerekse Gürcistan'ın sorunları ele alırken demokratik ve etnik kimliklere gerçekten saygı göstermeleri, onların hak ve hukukunu teminat altına alabileceklerini kanıtlamaları gerekmektedir. Bir otel müdürünü değiştirme hakkını vermeyen bir federasyon sözleşmesiyle kimlik sorunlarının çözülebileceğine inanmak mümkün değildir. O halde Rusya'nın tarihi, hukuki ve etnik özellikleriyle Kafkasya gerçeğini iyi niyetle, samimi olarak ve tamamen demokratik yöntemlerle kavraması ve çözümü de buna göre barışçı yolla bulması zorunluluğu vardır. Aksi taktirde Çeçenistan savaşının ortaya koyduğu gerçekler hafife alınamaz ve bertaraf da edilemez. Bu gerçeklerin diğer Kafkas halklarına yayılması da kolaylıkla önlenemez.

Gürcistan Devleti'ne gelince, bir savaş deneyimini geçirmiş olarak binlerce insanın ölümüne ve harika bir doğanın yok edilmesine neden olan anlayış ve askeri hareketlerden tamamiyle vazgeçerek Abhazya Cumhuriyeti'ni halihazırdaki *de facto* durumunu samimi bir niyetle ve demokratik bir anlayışla algılaması ve

Abhazya'ya çözüm yollarını buna göre önermesi gerektiğine inanıyoruz.

Şimdi kısaca özetlemeye çalıştığımız bu bilgilerin ışığında Abhazya Cumhuriyeti'nin halihazırda içinde bulunduğu (siyasi, ekonomik ve insan hakları v.s.) şartları açıklıkla ve net olarak kamuoyunun vicdanına sunmakta zaruret görüyoruz.

Bilindiği üzere Gürcistan Hükümeti ile Abhazya Halkı arasında yukarıda ifade ettiğimiz nedenlerden ötürü bir savaş olmuş, bu savaş sonucunda Abhazya, *de facto* bir şekilde bağımsızlığını ilan etmiş durumdadır. Taraflar arasında 3 Eylül 1992 tarihinden beri savaşın durdurulması, insan haklarının temini, taraflar arasındaki ekonomik ve hukuki sorunların düzenlenmesi, Abhazya Cumhuriyeti'nin siyasi statüsünün *de jure* haline getirilmesi yani siyasi statünün belirlenmesi ve uluslararası örgütlerin yapabilecekleri insani yardımlar gibi konularda süregelen görüşmeler halen tıkanmış bir vaziyette devam etmektedir. Ancak bu süreç içerisinde Abhazya Cumhuriyeti'nin karşılaşmış olduğu çok ciddi ve hayati sorunlara bugüne kadar bir çözüm getirilememiştir. Bunun sonucu olarak bugün Abhazya Cumhuriyeti çok ciddi bir şekilde ekonomik olarak sıkıntı içerisinde bulunmaktadır. Bu sorunları kısa paragraflar şeklinde şöylece özetlemek mümkündür.

1. Abhazya'ya Uygulanan Ekonomik Ambargo:

Gürcistan'ın gerek dünya kamuoyu ve gerekse Rusya ve Bağımsız Devletler Topluluğu nezdinde yapmış olduğu girişimler sonucunda Abhazya Cumhuriyeti ekonomik olarak dünyada ve komşularından tamamiyle tecrit edilmiş durumdadır. Bunun sonucu olarak Abhazya kendi ürettiği veya üretebileceği yeraltı ve yerüstü hiçbir ekonomik kaynağını dışarıya gönderme imkanına sahip olamamaktadır. Örneğin, bugün Abhazya için en verimli geçim kaynağı olan narenciye ürünlerini hemen bitişiğindeki Soçi pazarına götürüp satma imkanını elde edememektedir. Ayrıca bu ekonomik ambargonun sonucu olarak, Abhazya halkı ve Cumhuriyeti için hayati ehemmiyeti haiz olan hiçbir gıdayı, ilacı, giyim eşyasını dışarıdan getirememektedir. Sonuç olarak, yerinde bir tabirle Abhazya açlığa mahkum edilmiş bir durumdadır diyebiliriz.

2. Ulaşım Ambargosu:

Birinci paragrafta ifade ettiğimiz gibi, Abhazya halkı şu anda ölümcül bir hastalığa yakalanmış olsa bile karayolu, havayolu ve denizyolu ile ülke dışına giderek tedavi olma imkanına sahip değildir. Karayolu sınırları tamamen askeri kontrol altına alındığı gibi Abhazya Cumhuriyeti'ne ait olan limanlar da ambargo altındadır.

Bu durum ise Abhazya için ulaşım yolları açısından tamamiyle dış dünya ile kopukluğa yol açmaktadır.

3. Haberleşme Ambargosu:

Abhazya Cumhuriyeti'nin bugün dış dünya ile hiçbir şekilde telefon, mektup, telgraf gibi haberleşme araçlarından doğrudan yararlanma imkanı söz konusu değildir. Ne Abhazya'da yaşayanların dışarıyla, ne de dışarıdakilerin Abhazya'da yaşayan yakınlarına ulaşması doğrudan ve yasal yollarla mümkün olamamaktadır. Ancak Moskova aracılığı ile veya dolaylı yollarla haberleşme sağlanması imkan dahilinde olabilmektedir.

4. Seyahat Özgürlüğü Ambargosu:

Bilindiği üzere Abhazya Cumhuriyeti ve Abhazya halkı dört yıllık bir zamandan beri Gürcistan ile her türlü fiili, hukuki, ekonomik ve sosyal ilişkisini kesmiş durumdadır. Bu keyfiyeti Gürcistan da bütün görüşme ve yazışmalarda kabul etmektedir. Durum bu merkezde iken, Abhazya Cumhuriyeti vatandaşının herhangi bir belge, kimlik ve pasaport ile Abhazya dışına çıkma şansı yoktur. O kadar ki başka cumhuriyetlerin tabiyetinde olup aynı pasaportu taşıyan insanların yasal hakları Abhazyalılar için mümkün olamamaktadır. Kısaca, burada haksız ve çifte standartta dayalı bir uygulama söz konusudur. Keza başka ülkelerden Abhazya'ya gitmek

isteyen insanların bu ülkeye yönelik her türlü seyahat hakkı ve özgürlüğü kısıtlanmaktadır. Hatta imkansız hale getirilmiştir.

5- Uluslararası İnsani Yardım Ambargosu:

Gürcü-Abhaz savaşı başladığı günden beri başta Türkiye olmak üzere, devletler ve uluslararası yardım kuruluşları Gürcistan'a insani yardım adı altında her türlü gıda, ilaç, giyecek v.s. ekonomik yardımları yapmaktadırlar. Ne var ki bu yardımlardan bugüne kadar Abhazya Cumhuriyeti ve halkı hiçbir şekilde yararlandırılmamıştır. Oysa ki Gürcistan'daki insanlardan daha çok Abhazya'daki insanlar da bu insani yardımlara muhtaçtır. Fakat Gürcistan'ın tek taraflı ve avantajlı durumda olan konumu bu yardımların Abhazya'ya ulaşmasını kesin olarak engellemektedir. Burada da, yukarıda ifade ettiğimiz gibi başta Türkiye Cumhuriyeti olmak üzere diğer devletler ve yardım kuruluşlarının takip ettikleri politika ve uygulamalar açısından çifte standartlı anlayışa sahip olduklarını ve metod izlediklerini açıkça ortaya koymaktadır.

6- Diplomatik ve Hukuki Ambargo:

Abhazya Cumhuriyeti, uluslararası devletler nezdinde, sivil toplum örgütleri arasında, siyasi ve ekonomik kurul ve kuruluşlarda temsil hakkını elde edemediği için, ulus-

lararası platformlarda bütün avantajlar Gürcistan'ın lehine işlemektedir. Bunun sonucu olarak kaleme alınan bildiriler, yapılan yazışmalar ve ortaya konulan hukuki değerlendirmelerde tek taraflılık söz konusu olmakta ve Abhazya'nın yasal ve meşru hakları hiçbir şekilde uluslararası platformlarda gündeme gelememektedir.

Bu durumun çarpıcı bir sonucunu göçmenlerin geri dönüşünde bu göçmenler nedeniyle alınan yardımlarda ve bu yardımların paylaşılmasında açıkca görmekteyiz. Şöyle ki Gürcistan dramatik bir şekilde mülteciler sorununu daima gündemde tutarak iki önemli sonucu elde etmektedir. Bunlardan birincisi mülteciler nedeniyle insani yardım alabilme imkanını elde etmesi, diğeri de sürekli olarak Abhazya ile barışın kurulmasını mülteci sorununa endekslemek suretiyle Abhazya Cumhuriyeti'ni barış istemeyen, uzlaşmaz bir tutumda göstermek gibi. Oysa ki Abhazya Cumhuriyeti mülteci mübadelesi konusunda taraflar arasında ve gözlemcilerin nezaretinde yapılan tüm görüşmelerde varılan sonuçları miktar olarak antlaşmalarda tesbit edilenin çok üzerinde bir şekilde mülteciler sorununa olumlu ve sıcak bakmakta ve uygulamayı da bu şekilde yapmaktadır. Örneğin, bugüne kadar anlaşmaların üzerinde olmak üzere Abhazya'ya geri dönen mülteci sayısı 100 bini bulmuştur. Ne var ki Abhazya Cumhuriyeti yukarıda değindiğimiz nedenlerle bu durumu dış dünyaya anlatamadığı gibi, olağanüstü ekonomik sıkıntılar içersinde olmasına rağmen geriye dönen 100 bin mülteci için uluslararası

kuruluşlardan hiçbir şekilde insani yardım alamamaktadır.

Abhazya Cumhuriyeti'ne ve Abhazya halkına uygulanan bütün bu ambargolara objektif bir şekilde yaklaştığımızda bazı gerçekler karşımıza çıkmaktadır.

A- Abhazya halkına uygulanan bu ambargolar, tarafların halihazırdaki konumlarına ve taraf olma kabül-lerine uygun değildir.

B- Bu ambargoların uygulanmasında, objektif uluslararası hukuki bölgeler, devletlerüstü bölgeler ve uygulama anlaşmaları Gürcistan'ın tek taraflı müsamaha görmesi nedeniyle tarafgirane bir politik yol izlenmektedir.

C- Abhazya Cumhuriyeti'nden uluslararası hukuk kurallarına ve devletlerarası anlaşmalara, ayrıca taraflararasındaki görüşmelere aykırı olarak insan hak ve özgürlüklerinden mahrum bırakılması, yaşama hakkının zorla elinden alınması, açlığa mahkum edilmek suretiyle gayrimeşru bir şekilde barışa zorlanması, Gürcistan ile yapılacak barışı hızlandırmayacak aksine daha da uzamasına neden olacaktır. Ayrıca bir halkın açlığa mahkum edilerek barışa zorlanmasına, izin ve icazet veren uluslararası bir yasal belge, bir hukuki metin, bir teamül ve anlayış yoktur. Böyle bir uygulamada söz konusu olamaz. Bunun yanında bu ağır koşullar altında tesis edilecek bir barışın, kurulsu bile adil ve kalıcı olacağını iddia etmek mümkün değildir.

Bu sorunların yanında Abhazya Cumhuriyeti'nde 23

Kasım 1996 tarihinde yapılması kararlaştırılan parlamento seçimleriyle ilgili bir kaç noktanın da altını çizmekte yarar görüyoruz.

BM Güvenlik Konseyi 22 Ekim 1996 tarihinde yapmış olduğu toplantıda Abhazya Cumhuriyeti'nde parlamento seçimlerinin yapılmamasını, bu seçimlerin yapılmasının barışa zarar vereceğini ve görüşmeleri daha da zora sokacağını dile getirerek buna yönelik bazı endişelerini Abhazya Cumhuriyeti'ne yazılı olarak iletmıştır. Güvenlik Konseyi'nin bu endişe ve değerlendirmelerine yönelik Abhazya Cumhuriyeti Parlamentosu'nun görüşleri 30 Ekim 1996 tarihinde yine yazılı olarak Güvenlik Konseyi'ne iletilmiş bulunmaktadır. Bu mektupta dile getirilen bazı görüşlerin de konuyla ilgilenecek kişi ve kişilerce bilinmesinde yarar görmekteyiz.

4 Eylül 1994 tarihinden beri tarafların ve gözlemcilerin de onayladığı görüşme tutanaklarından açıkça anlaşılacağı üzere Abhazya Cumhuriyeti ile Gürcistan arasında fiili ve hukuki hiçbir bağ kalmamıştır. Abhazya Cumhuriyeti her ne kadar *de jure* olarak diğer devletlerce tanınmadıysa da görüşmelerde taraf olduğu ve fiilen bir cumhuriyet olarak var olduğu vakıdır. Bu nedenle Gürcistan'ın Abhazya Cumhuriyeti'ne ve Abhazya Cumhuriyeti'nin hukuki tasarruflarına müdahale yetkisi hukuken yoktur. Esasen Abhazya Cumhuriyeti özerk cumhuriyet olarak Gürcistan'ın bünyesinde yer aldığı dönemlerde de Abhazya'da yapılan parlamento seçimlerine müdahale hakkı yoktu.

Abhazya Cumhuriyeti'nde yapılacak parlamento seçimleri bu ülkede yaşayan bütün etnik grupların eşit haklarla temsil edileceği demokratik bir seçim olacaktır. Bu etnik grupların yanında, Gal Bölgesi'ne geri dönüş yapan mültecilerin ve Abhazya'yı kendi isteği ile terkedip geri dönenlerin de aynı haklara sahip olarak seçme ve seçilme hakkına sahip olduklarını ifade etmek isteriz.

Yapılacak parlamento seçimleri Abhazya'nın iç işi olup Gürcistan Devlet Başkanı'nın ve parlamentosunun buna müdahaleye hakkı yoktur.

Taraflar arasında statü belirleme çalışmalarına gelebilecek zararlar konusu ise, Abhazya Cumhuriyeti'nin statüsünün belirlenmesi ve hukuki yapısının oluşturulması, "ulusların kaderini tayin etme hakkı"ndan kaynaklanarak Abhazya halkının kendi iradesiyle belirlenecek bir husustur. Bu nedenle bu konunun Güvenlik Konseyi'nde gündeme gelmesine bile gerek olmadığı kanısındayız. Abhazya Cumhuriyeti ile Gürcistan Devleti arasındaki münasebetlerin tanzim ve tesbiti devletler hukuku ilkelerine göre yapılmalıdır.

Gürcistan Devleti'nin toprak bütünlüğünü ısrarla ifade eden devlet ve kuruluşların, savaş devam ederken kan akıtılmasının durdurulması ve savaşın sona erdirilmesi için Abhazya yönetimi tarafından yapılmış olan ısrarlı çağrılara cevap vermemiş olmaları gerçekten şaşkınlık yaratmaktadır.

Bugün Gal Bölgesi'nde mevcut olan istikrarlı durumun bozulması için, Gürcistan tarafından basın-yayın yolu ile,

radio ve televizyon aracılığı ile çeşitli tahrik ve provokasyonlar yapılmaktadır. Abhazya Cumhuriyeti'nin bu bölgede mültecilere yönelik hiçbir haksız eylemi söz konusu değildir. Bunun için bu eylemleri yapan kişilerin kimliklerinin belirtilmemiş olması da dikkate şayandır. Abhazya Cumhuriyeti ve halkı olarak BM tüzüğünde yazılı olan ve bütün imzalayan devletlerce uyulması zorunlu bulunan büyük ve küçük ulusların hak eşitliği ilkesinin Abhazya'ya da uygulanmasını talep ediyoruz. Gerek BM temsilcilerinin ve gerekse Rusya Federasyonu'nun bu ilkeler doğrultusunda hareket ederek Abhazya'da adil bir barışın kurulmasını acilen sağlamaları yegane isteğimizdir.

Güvenlik Konseyi'ne yazılan mektubun içeriğini teşkil eden görüş ve düşünceleri burada kısaca vurgulamak istedik.

Yukarıdan beri ifade etmeye çalıştığımız sorunlar ve sorunların çözülmemesinin nedenleri kanımızca bu yazıda ifade edilmiştir. Bunun yanında, bu haksız ambargoların devam etmesi Türkiye Cumhuriyeti bakımından ayrıca çok hassas ve önemli sonuçlar doğurma olasılığını da belirtmek durumundayız. Zira öncelikle Türkiye Cumhuriyeti bir bölge ülkesi olup, Kafkasya'da büyük çıkarları vardır. Ayrıca Kafkasya'daki ve Abhazya'daki halklarla Türkiye Cumhuriyeti arasında vazgeçilemeyecek kadar önemli tarihi, maddi ve manevi bağlar söz konusudur. Bunun yanında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan 7 milyonu aşkın Kafkas

kökenli insan bu haksız uygulamalar ve ambargolar karşısında çok hassas bir konuma gelmiştir. Bu haksız uygulamaların ve tek taraflı himayeci politikaların devam etmesi durumunda insiyatif dışı olayların oluşmasına engel olmak belki mümkün olamayacaktır. Bu nedenle Kafkasya bölgesinde barış ve istikrarın adil bir şekilde kurulması Türkiye Cumhuriyeti'ni çok yakından ilgilendirmekte ve menfaatine olmaktadır.

Abhazya halkını ekonomik ambargo altına alarak türlü insan haklarını ve özgürlüklerini kısıtlamak ve dışarı ile olan bağlantısını keserek bir nevi ölüme terk etmek suretiyle barışa ulaşmanın imkansız olacağının Gürcü yönetimince çok iyi bilinmesi ve anlaşılması gerektiğine de inanıyoruz. Tabii aynı yaklaşımı sorunlu olduğu diğer halklara da göstermelidir.

Netice olarak dünyada henüz kirlenmemiş bir doğaya sahip olan etnik ve kültürel özellikleriyle, korunması gerekli dünyadaki sayılı coğrafi bölgelerden birini teşkil eden Kafkasya'nın barışa ve istikrara kavuşması, huzurun sağlanması, hukuk ve insan haklarının teminat altına alınması gerektiğine inanıyor, tarih boyunca özgürlükleri için, yaşamları için, büyük devletler tarafından uğratıldıkları haksızlıklara karşı usanmadan, yılmadan mücadele eden bu halkların artık bir hakka sahip olabilmeleri için dünya kamu vicdanının acil olarak el atması gerektiğini önemle ifade ediyoruz.

KAFKAS-ABHAZYA

DAYANIŞMA KOMİTESİ

MİLLETVEKİLLERİNE GÖNDERİLEN

ÇAĞRI MEKTUBU

KAFKAS-ABHAZYA DAYANIŞMA KOMİTESİ

Caferağa Mh. Sakızgölü Sk. No.21/3 Kadıköy-İSTANBUL

Tel: (0.216) 418 09 05-418 09 78 **Fax:**336 91 87

ANKARA TEMSİLCİLİĞİ

Tel: (0.312) 467 93 53 - 231 08 75 - 425 28 86

Fax: 231 08 73

Sayı: 0302-4/98 09.02.1998

Sayın

Öncelikle, bu görüşme olanağını sağladığınız için içtenlikle toplumumuz adına teşekkür ediyoruz. Bu görüşmenin bizim için çok faydalı olacağına inanarak sizlerle ne sıfatla ve hangi nedenlerle görüşmek istediğimizi, sorunların ayrıntısına girmeden önce kısaca belirtmek istiyoruz.

Bildiğiniz gibi 1992 Ağustos'unda Gürcü-Abhaz savaşı başlayınca Türkiye'de yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Kafkasyalıların oluşturdukları Kafkas kültür dernekleri İstanbul'da bir araya gelerek, bu savaşın durdurulması için neler yapılabilir, kardeş Abhaz halkına ne şekilde insani ve ilaç yardımında bulunulabilir gibi sorunları tartışmışlar, yapılan

tartışma ve görüşmeler sonunda, bütün bunları halkımız adına hareketle koordine etmek üzere Kafkas-Abhazya Dayanışma Komitesi adıyla bir komitenin kurulmasına karar vermişlerdir. Komitemiz bu karar doğrultusunda oluşturulmuş ve komitenin oluşumuna yasal olarak faaliyet gösteren 51 Kafkas Kültür Derneği destek vermiştir. Halen sizlerle görüşmek üzere hazır bulunan kişiler bu komitenin üyeleri ve temsilcileridir. Bunun sizlerce bilinmesinde fayda mülahaza ettik.

Komitemiz, her ne kadar hukuki anlamda tüzel kişilik sahibi olmasa da, devletimizin her türlü kademesinde kabul edilmiş, hatta sorunların kontrolden çıkmadan çözülebilmesi için toparlayıcı rolü ile takdir ve destek görmüştür. Ayrıca dışarda temsil imkanı olmayan Abhazya halkı ve yönetiminin dış dünyadaki sesi ve temsilcisi konumunu da kazanmıştır. Bu nedenlerle gerek Abhazya'ya, gerekse tüm Kafkasya'ya yönelik olarak yapılan çalışmalarda komitemizin belirgin şekilde bilgi, belge, arşiv ve sorunlara çözüm bulunmasında düşünce bazında ciddi bir ağırlığı sürekli olarak söz konusu olmaktadır.

Değerli Milletvekili,

Amatör olarak çalışmakta olan bizlerden çok daha ileri derecede, Orta Asya cumhuriyetlerine kadar uzanan bir güzergahta bulunan Transkafkasya (Güney Kafkasya) ve Kuzey Kafkasya coğrafyasının ekonomik olarak, siyasi olarak, tarihi ve kültürel ilişkiler olarak, insan ilişkileri olarak hatta uluslararası büyük devletlerin menfaatlerinin kesişme noktası olarak ne gibi önem ifade ettiğini bildiğinizden emin bulunmaktayız. Bu inançlarımızdan hareketle özellikle Abhazya ile Gürcistan arasındaki sorunlarla ilgili bazı düşüncelerimizi sizlere samimi

olarak iletmeyi faydalı ve hatta zaruri buluyoruz.

Bir grup Gürcü aydınının da samimi şekilde kaleme aldığı basın bildirisinde belirttiği gibi, bugün, Gürcistan ile Abhazya arasında çok ciddi ve spesifik sorunlar vardır. Bu sorunlara yüzeysel olarak çok kısa bir şekilde temas edecek olursak: statü belirleme sorunu, hukuki yapının düzenlenmesi sorunu, göçmenlerin geriye dönüşü sorunu, ekonomik yönden uygulanmakta olan ambargo ve abluka sorunu, uluslararası kurum ve kuruluşlarda Abhazya'nın sesinin ve isteklerinin duyurulabilmesi sorunu gibi hayati önemli olan problemlerin varlığı açıkça ortadadır. Sorunların çözümlenebilmesi için sınırlı da kalsa uluslararası platformlarda ve uluslararası kuruluşların temsilcilerinin gözetiminde tarafların barış için görüşmeler yaptıkları da bilinmektedir. Ancak bu görüşmelerin halen somut ve kalıcı, netleşmiş sonuçları varabildiği pek söylenemez. Bizim temel inancımıza göre gerek Gürcü halkı, gerekse Abhazya halkı savaş istememektedir. Zira, yeniden yapılacak bir savaşın daha fazla can alması, daha fazla insanı evsiz barksız bırakması, tarafların daha fazla ekonomik ve sosyal dengelerini bozmasından başka bir işe yaramayacağını taraf olan herkes çok iyi bilmektedir. O halde barışın sağlanabilmesi için sorunlara nasıl yaklaşmalı, ne yapmalı, ne şekilde yapılmalıdır? Barış görüşmelerinde izlenebilecek metod açısından, kalıcı bir barışın sağlanabilmesi için bu hususlar hepimiz için düşünülmesi gereken ilk sorular olarak karşımıza çıkmaktadır. Avrupa Parlamenterler Meclisi'ne Sayın Cevdet Akçalı ve arkadaşları tarafından sunulan raporda, dikkat çekici ve ilginç bir tesbit vardır. Taraflar arasında, Moskova'da yapılan görüşmel-

erde federal bir birliğin oluşması için her türlü şartın ifade edildiği belirlenmesine karşılık, Gürcistan'ın yeni anayasasında Abhazya'ya ne gibi bir statünün tanınacağı hususuna değinilmemiş olması raporda yer almaktadır. Bunun dışında, Gürcistan'da bir grup aydınının kaleme aldığı basın bildirisinde, çok tarihi ve meselenin özünü ifade eden bir ibare kullanılmaktadır. O da, taraflar arasında kin ve güvensizlik bulunması cümlesi. Bu iki tespit, Abhazya ile Gürcistan arasındaki sorunların çözümünde kanımızca anahtar durumunda olan iki temel faktördür. Zira, Kafkasya'nın tümüne yönelik yapılacak bir değerlendirme, Abhazya ile Gürcistan'ı da içine alacak durumdadır. Bölgede görülen milliyetçilik duygusu, kavramsal olarak pozitif ve evrensel-düşüncelerin algılanmasına ve yaşama geçirilmesine önemli derecede engel olan bir pozisyonu ortaya koymaktadır. Tarihi olarak, halklar arasında yaratılan toprak kavgaları, tepeden inmece ve merkezietçi sınır çizimleri, yönetimlerin oluşturulması, uygulanan haksız demografik ve asimilasyoncu politikalar, bu insanların, milliyetçilik duygularını çok derinden etkilemiş, adeta fanatik ve şovenist konumlara kadar getirmiştir. Tüm Kafkasya'da içinde bulunulan konumdan etkilenmiş, çözüm bekleyen birçok sorunun varlığını ve bu sorunların çözümünde de bölge halklarının katı davrandıklarını müşahade etmek mümkündür. Abhazya ile Gürcistan arasında mevcut olan ve hatta savaşın çıkmasına neden olan sorunlara bakıldığı zaman, yukarıda sıraladığımız faktörlerin ne derece etkili olduğunu, bundan sonra da olacağını açıkça görebiliriz. Günlük yaşamın zorlukları içerisinde kıvranmakta olan halkların, barış istedikleri bir vakıadır. Ancak, bu barışın kendi

kimliklerini, kültürlerini, tarihlerini, topraklarını, özgür isteklerini içermesini de doğal olarak temin etmesini talep etmektedirler. Bu açıdan ve samimi bir şekilde Abhazya-Gürcistan problemine baktığımız zaman, şu gerçeklerin altını önemle çizmek durumundayız: Gürcistan yönetimi ve yönetime etki edebilen güçler, Abhazya'ya gerçek anlamda bir statü ve bir hak vermek istemiyorlar. Bunun için de iki kavramı sık sık dile getiriyorlar. Toprak bütünlüğü ve özerk yönetim. Belli kuruluşlarca kabul edilmiş olan ve Gürcistan'ın da imzaladığı "sınırların değişmezliği ilkesi", bu konuda Gürcistan'ın dayandığı en önemli hukuki ilke olarak karşımıza çıkmaktadır. Ne var ki, Gürcistan tarafından Abhazya için telaffuz edilen özerkliğin içeriği bugüne kadar tatmin edici bir şekilde ve inandırıcı olarak ortaya konmuş değildir. Esasen Abhazya halkı, Sovyet yönetimi boyunca uygulanmış olan özerkliğin ne anlama geldiğini, nasıl uygulandığını ve merkez yönetiminin işine gelmediği zaman, bir ilçe ve il yönetiminin değiştirilmesi gibi, istenilen şekilde değiştirilerek şekillenebildiğini çok iyi bilmektedir. Zaten Gürcüler ile Abhazlar arasındaki sorunların altında yatan gerçekler de, yetmiş yıl boyunca uygulanmış olan bu suni özerk yönetimin getirdiği problemlerdir. Durum böyle olunca, Abhazya tarafı için rahatlıkla şu tespit gündeme gelmektedir. Abhazya halkı ve Abhazlar hiçbir şekilde, Gürcüler tarafından tek taraflı olarak verilecek veya verilebilecek bir özerklik statüsüne hiçbir şekilde inanmıyorlar ve itibar etmiyorlar, bundan sonra da güvensizlikleri giderilmedikçe etmeyecekler. Zira, Abhazya halkı böyle bir yönetimin barışı sağlayacağına, kalıcı olacağına, Gürcü milliyetçiliğinin samimi

olarak böyle bir idare tarzını Abhazlar'a tanıyacağına kesinlikle inanmıyorlar. Sonuç olarak Gürcülerin fanatizme, şovenizme varan milliyetçi davranışlarıyla, Abhazların güvensizliği ve inançsızlığı karşı karşıya gelmektedir. Bizce yukarıda vermiş olduğumuz tespitlerin yanısıra, sorunların çözümünde anahtar konumunda olan bir tespiti de bu şekilde ortaya koymak gerçeklere aykırı düşmeyecektir.

Bunların yanında, özellikle Gürcistan yönetiminin dış dünyada elde ettiği avantajlı konum ve prestiji objektif olarak kullanmaması, sorunları sürekli olarak Abhazya ayrılıkçılığına ve yukarıda belirlediğimiz hukuki ilkeye dayandırarak aradaki sorunları saptırarak ortaya koyması, Abhazya'nın ise uluslararası platformlarda kendisini temsil edememesi nedeniyle bu saptırmalara cevap verememesi, sorunların doğru algılanmasına ve çözüme gidilebilmesine negatif olarak etki etmektedir. Bu duruma örnek olarak göçmen sorununu ve bunların geriye dönüş problemini gösterebiliriz.

Rusya'nın Çeçenistan olayını sebep göstererek Abhazya'ya sınır geçişleri konusunda başlattığı ambargo, Gürcistan ile yapılan pazarlıklar sonucu ve Gürcistan'ın isteği doğrultusunda, Abhazya için tam anlamıyla bir abluka ve ekonomik ambargo halini almış ve böylece sürmektedir. Zaman içinde uygulanan bu ekonomik ambargoya BDT devletleri de bütün güçleriyle katılmışlardır. Doğru bir mantıkla yaklaştığımız zaman, şu ikilem içersinde kalmamak mümkün değildir. Gürcistan, ekonomik abluka ve ambargoyu, Abhazya halkını zorda bırakarak bir nevi teslim almayı ve kendi istekleri doğrultusundaki barış anlaşmasını dikte ettirebileceğini

düşünmektedir. Bunu bir metod olarak kullanıyor ve kullanmak istemektedir. Gürcistan'ın bu yaklaşım tarzına karşılık Abhazya halkı ve yönetimi, ekonomik ambargo ve ablukanın doğurduğu bütün olumsuz sonuçlara rağmen taraflar arasında barışın sağlanabilmesi için pozitif bir rol oynayamayacağına kesinlikle inanmaktadır. Hatta ambargonun ve ekonomik ablukanın taraflar arasında nefreti ve güvensizliği artıracığını, fazlaştıracığını düşünmektedir. Ambargo ve ablukanın barışa getireceği etki için bir grup Gürcü aydınının basın bildirisinde dile getirdikleri fikirlere katılmamak mümkün değildir. Zira, onların da ifade ettikleri gibi bugün ve bu hali ile devam eden ambargo ve ekonomik abluka taraflararasındaki kin ve nefreti, güvensizliği radikal hale getirmekten başka bir işe yaramamaktadır.

Değerli Milletvekili,

Bilgi vermek amacıyla yazımızı fazla uzatmak istemiyoruz. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, sizlerin bizlerden daha çok konuya vakıf olduğunuzu da biliyoruz. Ne var ki bu kısa yazımıza ek olarak üçüncü bir göz durumunda olan Sovyet gazeteci Viktor POPKOV'un 1992 savaşından önce Abhazya'da meydana gelen olayları ve bu olayların sebeplerini yerinde tesbit ederek tarafsız olarak inceleyen bir yazısını, ayrıca komitemiz tarafından Avrupa Parlamenterler Meclisi'ne sunulmuş olan, Abhazya'daki son durum ve Abhazya'nın problemlerini içeren bir yazıyı, ayrıca Parlamenterler Meclisinde Abhazya'ya yönelik birçok tespiti içeren ve Madam Durrieu tarafından yapılmış olan konuşma ile ilgili değerlendirmelerimizi, bunların yanında Gürcistan aydınlarından önemli bir

grubun 12-13 Ağustos 1997 tarihinde Tiflis'te basına vermiş oldukları bildirinin tercümesini yazımıza eklemeyi, bilgilenmek isteyenler için faydalı gördük.

Değerli zamanınızı bize ayırarak, görüşme ve tartışma imkanı verdiğiniz için tekrar teşekkür ediyoruz. Biz, Kafkasyalılar adına şu anda hareket eden bir komite olarak, sar fedeceğiniz değerli mesailerinizin, hem Türkiye Cumhuriyeti'nin bölgeye yönelik politikalarının netleşmesi ve olgunlaşması bakımından, hem de dış dünyada, Kafkasya sorunlarıyla, özelinde de Gürcistan-Abhazya sorunlarıyla ilgilenen şahıs ve kuruluşların barışa daha yakın olabilmeleri konusunda etkili olacak yolların bulunmasında ve taraflara tavsiye edilmesinde çok faydalı olacağından kesinlikle emin bulunmaktayız.

Sizlere başarılar diliyor, saygılar sunuyoruz.

**KAFKAS-ABHAZYA
DAYANIŞMA KOMİTESİ
adına, Başkan
Dr. Cemalettin ÜMİT**

Gürcü Muhafız Ordusu'nun Abhazya'yı işgal etmesi üzerine, Türkiye'de yasal olarak faaliyet göstermekte olan kırkı aşkın Kafkas Kültür Derneği'nin temsilcileri İstanbul'da toplanarak, Abhazya'ya nasıl yardım edebileceklerini uzun uzadıya tartışmışlar, sonuçta yapılacak faaliyetlerin organizasyonunu sağlayabilecek bir komitenin kurulmasına karar vermişlerdir.

Kafkas - Abhazya Dayanışma Komitesi, alınan bu kararla, 23 Ağustos 1992 tarihinde kurulmuştur.

